

JAVNA USTANOVA
„ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI
KANTONA SARAJEVO“

Nahorevska broj 173.
71000 Sarajevo
Tel: +387 33 257 750
E-mail: zalcnarc@bih.net.ba

**PROCJENA UGROŽENOSTI
LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD
PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA
JU „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI
KANTONA SARAJEVO“**

Sarajevo, 12/2024. godine

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

NARUČILAC:	 <p>JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“ Nahorevska broj 173, Općina Centar Sarajevo 71000 Sarajevo</p>
PROJEKTANT:	<p>PROTECT-ING D.O.O. SARAJEVO Zlatnih ljiljana 43D 71240 Hadžići</p> <p>PROTECT-ING</p>
NAZIV PROJEKTA:	<p>PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA</p>

Broj: 0202-2041/24

Datum: 28.12.2024

DIREKTOR
JU „ZAVOD ZA BOLESTI
OVISNOSTI KANTONA
SARAJEVO“

Prof. dr. sci. med. Rasema Okić

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

JAVNA USTANOVA
„ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI
KANTONA SARAJEVO“
Nahorevska broj 173.
71000 Sarajevo
Tel: +387 33 257 750
E-mail: zalcnarc@bih.net.ba

SADRŽAJ

I UVOD.....	6
1.1. Opće odredbe.....	6
1.2. Mjere, načini izrade, usklađivanja, ažuriranja i čuvanja procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća	8
1.2.1. Način izrade procjene ugroženosti	8
1.2.2. Usklađivanje procjene ugroženosti	8
1.2.3. Ažuriranje procjene ugroženosti	8
1.2.4. Čuvanje procjene ugroženosti	9
1.3. Osnovna terminologija	9
II OPŠTI DIO	12
2.1. Prirodno-geografske karakteristike područja	12
2.2. Prirodno geografske karakteristike područja općine Centar Sarajevo.....	14
2.3. Opće informacije o pravnom licu.....	15
2.2.1. Organizaciona struktura Zavoda	16
2.2.2. Opis kapaciteta pravnog lica	17
2.2.2.1. Centralni objekat Zavoda	20
2.3. Evidnetirane - moguće prirodne i druge nesreće na lokalitetu Zavoda.....	26
III POSEBNI DIO	31

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

3.1. Prirodne nesreće	31
3.1.1. Zemljotresi	31
3.1.2. Poplave	33
3.1.3. Klizišta i odroni	36
3.1.4. Visoki snijeg i sniježni nanosi	39
3.1.5. Olujni vjetar	40
3.1.6. Grad, led ili tuča	42
3.1.7. Suša	42
3.1.8. Mraz, slana, inje	43
3.1.9. Zarazne bolesti ljudi	44
3.1.10. Zarazne bolesti životinja - epizootije	46
3.1.11. Zarazne bolesti bilja i biljne štetočine	47
3.2. Tehničko-tehnološke nesreće	48
3.2.1. Veliki požari i tehničko-tehnološke eksplozije	48
3.2.2. Radioaktivno i drugozagaćenje zraka, vode i zemljišta	51
3.3. Ostale nesreće	53
3.3.1. Opasnosti od mina i NUS-a	53
3.3.2. Velike nesreće u drumskom, željezničkom, vodnom i zračnom saobraćaju	54
3.4. Procjena rizika od nastanka prirodnih i drugih nesreća	55
IV MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE JE POTREBNO PROVODITI RADI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA	59
4.1. Prirodne nesreće	59
4.2. Tehničko-tehnološke nesreće – mjere zaštite i spašavanja	69
4.3. Ostale nesreće – mjere zaštite i spašavanja	74

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

V PRIJEDLOZI I PRAVCI O POTREBNOJ ORGANIZACIJI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA.....	76
5.1. Pregled stanja organizovanosti zaštite i spašavanja	76
5.2. Problemi u organizaciji snaga zaštite i spašavanja.....	77
5.3. Orijentacioni pokazatelji o strukturi sistema zaštite i spašavanja i snagama civilne zaštite	79
5.4. Orijentacioni pokazatelji o vrsti i količini MTS-a koja su potrebna za sprovođenje mjera zaštite i spašavanja	79
5.5. Stanje i mogućnosti organiziranja osmatranja i uzbunjivanja.....	80
VI ZAKLJUČCI.....	80
6.1. Prirodne i druge nesreće kojima može biti izloženo pravno lice	80
6.1.1. Prirodne nesreće	80
6.1.2. Tehničko-tehnološke nesreće	81
6.1.3. Druge nesreće.....	81
6.2. Područje djelovanja prirodnih i drugih nesreća.....	82
6.3. Moguće posljedice po ljude i materijalna dobra	82
6.4. Mjere zaštite i spašavanja koje je potrebno provoditi	82
6.5. Organizacija zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom ugroženosti	83
6.6. Snage zaštite i spašavanja potrebne za realizaciju predviđenih mjera zaštite i spašavanja	83
6.7. Uvjeti za realizaciju mjera zaštite i spašavanja	85
6.8. Rokovi za obezbijedenje nabavke planiranih sredstava i opreme kao i sredstava za edukaciju snaga i drugih potreba za realizaciju utvrđenih mjera zaštite i spašavanja	85
6.9. Način finansiranja zaštite i spašavanja.....	85
VII PREGLED KORIŠTENIH PROPISA I DOKUMENATA.....	86

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06, 43/10) i Uredbe o sadržaju i načinu izrade Planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine Federacije BiH“ broj: 8/11), a u vezi sa obavezama proisteklim iz člana 32. Zakona, za potrebe **JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“** izrađena je:

PROCJENA UGROŽENOSTI

LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

Na osnovu Odluke direktora društva PROTECT-ING d.o.o. Sarajevo

(Odluka broj: 5017–11/24) u izradi ovog dokumenta učestvovali su:

- Amer Čebirić   MA dipl.ing.maš.   _____
- Arnela Bašić   MA dipl.ing.maš.   _____
- Melina Stajić   dipl.ing.el.   _____
- Mirza Topalović   MA dipl.ing.građ.   _____

Ova Procjena izrađena je u četiri istovijetna primjerka od kojih su tri primjerka (dva u štampanoj i jedan u elektronskoj verziji – CD) dostavljena investitoru, a jedan primjerak je uloženi u arhivu pravnog lica PROTECT-ING d.o.o. Sarajevo.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Broj: 5293 – 12 / 24

DIREKTOR

Datum: 16.12.2024.godine

Mirza Topalović, MA dipl.ing.građ.

Broj: 5017 – 11 / 24

Datum: 29.11.2024. godine

Na osnovu Zakona o privrednim društvima Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 81/15 i 75/21), Ugovora za izradu Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća i Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, za potrebe pravnog lica JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“, direktor Društva donosi:

ODLUKU

o formiranju radne grupe za izradu Procjene ugroženosti i Plana zaštite zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća pravnog lica JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ (u nastavku: Naručioca).

I

Formira se radna grupa za izradu Procjene ugroženosti i Plana zaštite zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća za potrebe Naručioca, u sljedećem sastavu:

- Amer Čebirić, MA dipl.ing.maš.
- Arnela Bašić, MA dipl.ing.maš.
- Melina Stajić, dipl.ing.el.
- Mirza Topalović, MA dipl.ing.građ.

II

Za rukovodioca izrade Procjene ugroženosti i Plana zaštite zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, imenuje se Mirza Topalović, MA dipl.ing.građ.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

III

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

DIREKTOR:

Dostaviti:

- JU Zavod za bolesti ovisnosti KS,
- a/a.

_____
Mirza Topalović, MA dipl.ing.građ.

I UVOD

1.1. Opće odredbe

Procjena ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća za potrebe Javne ustanove „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ (u nastavku teksta Zavod) predstavlja osnovni dokument na osnovu kojeg se identificiraju rizici i opasnosti po sigurnost i materijalna dobra od prirodnih i drugih neregula pravnog lica i osnovni dokument za izradu Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Obaveza identificiranja, analiziranja i procjenjivanja rizika utvrđena je u Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06, 43/10). Procjena ugroženosti izrađuje se na osnovu Metodologije za izradu procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/04), Uredbe o sadržaju i načinu izrade Planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine Federacije BiH“ broj: 8/11) kao i drugih relevantnih smjernica i standarda na osnovu koji se vrši procjenjivanje rizika od prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća (EU smjernice i dr.) na određenom području ili u određenom pravnom subjektu.

Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća pravnog lica JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ ima za cilj da se analiziraju i procjene sva pitanja vezana za izradu plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i to:

- a) rizici, odnosno uzroci koji mogu dovesti do nastanka prirodne i druge nesreće na lokalitetu na kojem pravno lice posluje i posjeduje značajnu infrastrukturu, ljudske i materijalne resurse koji mogu biti ugroženi,
- b) posljedice koje mogu nastati po ljudstvo i materijalna dobra,

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

- c) utvrdi odgovarajuća zaštita od prirodnih i drugih nesreća u cilju smanjenja posljedica njihovog djelovanja ili koliko je moguće sprječavanja nastanka pojedinih nesreća,
- d) procjene potreba i mogućnosti u osiguranju ljudskih i materijalnih potencijala neophodnih za ostvarivanje procjene organizovanosti zaštite i spašavanja.

Procjena ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća sastoji se od općeg i posebnog dijela i zaključaka.

U općem dijelu procjene ugroženosti analiziraju se prirodno-geografske karakteristike lokaliteta na kojima pravno lice posjeduje značajnu infrastrukturu, odnosno ljudske i materijalne resurse, zatim se daju osnovne karakteristike i vrši analiza kapaciteta pravnog lica, rizika od prirodnih i drugih nesreća kojima je pravno lice bilo izloženo u proteklom periodu ili rizika za koje je Kantonalnom procjenom ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ili pak općinskom procjenom utvrđeno da na određenom lokalitetu postoji opasnost od nastanka određenih prirodnih i drugih nesreća koje bi mogle ugroziti ljudske i materijalne resurse pravnog lica.

U posebnom dijelu procjene vrši se pojedinačna analiza svih vrsta prirodnih i drugih nesreća koje mogu nastati i koje svojim djelovanjem mogu ugroziti ljude i materijalna dobra, a naročito sljedećih prirodnih i drugih nesreća; *poplave, potresi, snježni nanosi, lavine, nagomilavanje leda na većim vodotocima, odronjavanje i klizanje tla, suša, oluja, grad, mraz, epidemije i epizootije zaraznih bolesti, kalamitet biljnih bolesti i štetočine*, kao i sve druge pojave koje mogu ugroziti život i zdravlje većeg broja ljudi i prouzrokovati velike materijalne štete.

Procjenom ugroženosti analiziraju se i procjenjuju i tehničko – tehnološke nesreće; *veliki požari, rušenje ili prelijevanje brana na akumulacijama, ekspanzije i eksplozije plinova i opasnih materija, radioaktivno i drugo zagađivanje vazduha, vode, zemljišta, i namirnica biljnog i životinjskog porijekla, rudarske nesreće, slijeganje tla zbog eksploatacije ruda i mineralnih soli*, kao i druge slične pojave koje mogu ugroziti zdravlje i život većeg broja ljudi i prouzrokovati veće materijalne štete.

Također, analiziraju i procjenjuju se sve ostale nesreće koje može prouzrokovati čovjek svojim aktivnostima, kao što su: *velike nesreće u drumskom saobraćaju, željezničkom i zračnom*

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

prometu, nuklearne i druge nesreće, rat, vanredno stanje i drugi oblici masovnog ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara.

U posebnom dijelu procjene definišu se mjere zaštite i spašavanja koje je nužno provoditi radi zaštite i spašavanja od svake prirodne, tehničko – tehnološke ili druge nesreće.

U skladu sa definisanim mjerama daju se prijedlozi organizacije zaštite i spašavanja, podaci o neophodnom minimumu snaga i materijalno-tehničkih sredstava i opreme potrebnih za provođenje mjera zaštite i spašavanja.

Na kraju Procjene utvrđuju se zaključci koji predstavljaju polazište i osnovne pravce i usmjerenja za izradu plana zaštite i spašavanja.

1.2. Mjere, načini izrade, usklađivanja, ažuriranja i čuvanja procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća

1.2.1. Način izrade procjene ugroženosti

Procjena ugroženosti ljudi i materijalnih dobara izrađuje se za ona pravna lica koja su u skladu sa odredbama člana 32. dužna organizirati i provoditi poslove zaštite i spašavanja i izrađivati vlastite planove zaštite i spašavanja. Procjena ugroženosti prestavlja temeljni dokument za izradu Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

1.2.2. Usklađivanje procjene ugroženosti

Usklađivanje procjene ugroženosti, ukoliko za tim postoji potreba, vrši se po načelu subordinacije, odnosno vrši se u slučajevima kada su u procijeni ugroženosti višeg organa utvrđene obaveze za niže organe. Kada je riječ o planovima zaštite i spašavanja postupak usklađivanja je propisan članom 46. Zakona, koji propisuje da plan zaštite i spašavanja pravnog lica mora biti usklađen sa procjenom ugroženosti općine u kojoj djeluje pravno lice i to samo u onim pitanjima u kojima se određuju zadaci za određene nosioce civilne zaštite.

1.2.3. Ažuriranje procjene ugroženosti

Usvojena procjena ugroženosti podliježe obaveznoj analizi najmanje jednom godišnje, pri čemu se ocjenjuje potreba njenog ažuriranja i dogradnje, a ako su na području za koje je

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

donesena procjena ugroženosti nastupile određene promjene koje bitno utječu na promjenu procjenjenog stanja.

Ažuriranje procjene ugroženosti vrši se odmah nakon saznanja o nastupanju tih promjena.

1.2.4. Čuvanje procjene ugroženosti

Procjena ugroženosti čuva se kao poseban dokument uz plan zaštite i spašavanja, a Plan zaštite i spašavanja čuva organ koji bude određen općim aktom pravnog lica.

1.3. Osnovna terminologija

Katastrofa

Ozbiljan poremećaj u funkcioniranju zajednice ili društva koji uključuje šire ljudske, materijalne, ekonomske i ekološke gubitke i utjecaje, a nadilazi sposobnost pogođene zajednice ili društva da se protiv njega bore korištenjem vlastitih resursa.

Prirodna nesreća

Događaj izazvan nekontrolisanim djelovanjem prirodnih sila koje ugrožavaju život i zdravlje ljudi i životinja i izazivaju štete na imovini i životnoj sredini (zemljotresi, poplave, klizišta, požari, sniježne lavine, nanosi, munje, rušenje visokih brana i nasipa, suše, atmosferske i druge nesreće).

Tehničko-tehnološka nesreća

Događaj koji je rezultat određenih previda i grešaka prilikom izvršavanja privrednih i drugih aktivnosti ili nepažnje prilikom rukovanja opasnim materijama i sredstvima u proizvodnji, skladištenju i transportu (požari, veće nesreće u drumskom, željezničkom, vazdušnom i pomorskom saobraćaju, nesreće u rudnicima, industrijske nesreće izazvane eksplozijama i drugim tehničko-tehnološkim razlozima, padanje radioaktivnih kiša, dizanje prašine i stvaranje taloga, izlivanje nafte i naftnih derivata i drugih otrovnih hemikalija, eksplozije gasova i zapaljivih tečnosti, kao i drugih zapaljivih materija koje sa vazduhom stvaraju eksplozivne smjese i drugih eksplozivnih materijala većih razmjera).

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Rizik

Kombinacija vjerovatnoće (učestalosti) nastanka nekog događaja i njegovih negativnih posljedica (posljedice po ljude, društvenu i ekonomsku stabilnost i sigurnost).

Rizik od katastrofa

Potencijalni gubici u katastrofama, u smislu ljudskih života, zdravstvenog stanja, egzistencije, imovine i usluga, koji se mogu pojaviti u određenoj zajednici ili društvu tokom određenog budućeg vremenskog perioda.

Procjena rizika

Metodologija za određivanje prirode i opsega rizika kroz analizu potencijalnih opasnosti i ocjenu postojećih uvjeta ranjivosti koji bi zajedno mogli nanijeti štetu izloženim osobama, imovini, uslugama, životnim uvjetima i okolišu o kojem stanovništvo ovisi.

Opasnost

Opasna pojava, tvari, ljudsko djelovanje ili stanje koje može dovesti do gubitka života, ozljeda ili drugih utjecaja na zdravlje, materijalne štete, gubitka egzistencije i usluga, socijalnih i ekonomskih poremećaja ili oštećenja okoline.

Spremnost

Znanja i sposobnosti koje su razvile vlasti, profesionalne organizacije za odgovor i oporavak, zajednice i pojedinci kako bi mogli efikasno predvidjeti, odgovoriti i oporaviti se od utjecaja vjerovatne, neposredne ili sadašnje opasnosti ili uvjeta.

Prevenција

Bezrezervno izbjegavanje negativnih utjecaja opasnosti i katastrofa.

Oporavak

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Obnova i unaprjeđenje, po potrebi, objekata, egzistencije i uvjeta življenja u zajednicama pogođenim katastrofom, uključujući i napore na smanjenju faktora rizika od katastrofa.

Odgovor

Pružanje usluga u vanrednim okolnostima i pomoć javnosti tokom ili neposredno nakon katastrofe kako bi se spasili životi, smanjili negativni utjecaji na zdravlje, osigurala javna sigurnost i zadovoljile osnovne egzistencijalne potrebe pogođenog stanovništva.¹

---

¹ ISDR – Međunarodna strategija Ujedinjenih nacija za smanjenje rizika od katastrofa, UNISDR Terminologija „Smanjenje rizika od katastrofa“ .

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

II OPŠTI DIO

2.1. Prirodno-geografske karakteristike područja

Javna ustanova „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ je kantonalna zdravstvena ustanova osnovana za rad na prevenciji, ranom otkrivanju, liječenju i rehabilitaciji ovisnika o alkoholu i drugim psihoaktivnim supstancama.

Objekat i infrastruktura Javne ustanove „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ makrolokacijski, nalazi se na području Kantona Sarajevo, odnosno području grada Sarajevo. Mikrolokacijski objekat Zavoda smješten je u naselju Nahorevo u ulici Nahorevska broj 173, koje u administrativno-teritorijalnom smislu pripada području općine Centar Sarajevo.

U analizi rizika kojima može biti izloženo pravno lice, ljudstvo i materijalno-tehnička sredstva pravnog lica vrlo je važno upoznati se sa osnovnim prirodno-geografskim karakteristikama područja na kojima se nalazi ljudstvo, infrastruktura i materijalno-tehnička sredstva pravnog lica koji mogu biti ugroženi prirodnom tehničko-tehnološkom ili drugom nesrećom, u konkretnom smislu prirodno-geografskim karakteristikama Kantona i Općine.

Kanton Sarajevo se nalazi u jugoistočnom dijelu Bosne i Hercegovine i jedan je od deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, zahvata površinu od 1.276,9 km² što čini 4,9 % teritorije FBiH u kome živi 420.496 stanovnika, odnosno 19,2 % populacije u FBiH. Smješten je između 43°35' i 44°7' sjeverne geografske širine (s.g.š.) te između 18°0' i 18°38' istočne geografske dužine (i.g.d). Kanton Sarajevo sačinjava devet općina od čega četiri pripadaju gradskom jezgri grada Sarajeva (Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo i Novi Grad), a ostale su locirane u okolini gradske jezgre (Ilidža, Vogošća, Trnovo, Hadžići i Ilijaš).

Reljef je dosta razuđen i pripada brdsko-planinskom tipu sa nadmorskim visinama koje se kreću od 450 do 2.067 m, sa prosječnom nadmorskom visinom 537 m. U cjelini posmatrano, 78 % teritorija Kantona spada u planinski rejon iznad 700 metara nadmorske visine, 13 % terena pripada brdskom rejonu od 550 do 700 metara nadmorske visine, a svega 9 % prostora pripada nizijskom rejonu do 550 metara nadmorske visine. Sa geomorfološkog aspekta Kanton Sarajevo predstavlja izrazitu planinsku oblast gdje se 78 % prostora nalazi u rejonu iznad 700 m n.v., brdskom rejonu od 550 do 700 m pripada 13%, dok nizijskom rejonu pripada svega 9%

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

teritorije. Analizom karte nagiba terena, 24% prostora Kantona otpada na nagibe preko 45% što predstavlja limitirajući faktor za izgradnju.

Najpovoljniji tereni, sa aspekta nagiba, nalaze se u općinama Novo Sarajevo, Novi Grad i Ilidža dok se najveći dio teritorija sa nagibima preko 45% nalazi u općinama Vogošća, Centar i Trnovo. Tereni sa nagibom do 10%, zauzimaju 15% teritorija Kantona i najviše ih se nalazi u općini Novo Sarajevo (40,7%), a najmanje u općini Stari Grad (7,0%). U općini Centar tereni ovog nagiba zauzimaju 12,7%, u Hadžićima 11,1%, na Ilidži 37,4%, u Ilijašu 14,6%, u Novom Gradu 36,5%, u Trnovu 8,1 % i Vogošći 9,6 % od ukupne površine općine.

Teren Kantona orjentisan prema sjeveru u procentu od 34,1%, a prema jugu 32,7%. Prema istoku je okrenuto 12,5%, a prema zapadu 11,9% terena. Ravni dijelovi Kantona zauzimaju 8,8% površine.

Najpovoljnije južne orijentacije ima: općina Centar sa 41,7% teritorija, Vogošća sa 41,3%, Stari Grad 40,7%, Novi Grad 39,4%, Trnovo 37,4%, Novo Sarajevo 32,4%, Ilijaš 31,6%, Hadžići 27,4% i Ilidža 22,1% od ukupne površine općine. Sa aspekta stabilnosti terena prostor Kantona je kategorisan u tri osnovne kategorije:

1. Stabilni tereni su najviše zastupljeni, 89,3%. U pogledu pogodnosti za građenje ovi tereni imaju najpovoljnije uvjete, te se na njima stambeni objekti, saobraćajnice i sl. mogu graditi bez ikakvih ograničenja.
2. Uslovno stabilni tereni zauzimaju 8,6 % teritorija i najvećim dijelom su locirani na padinskim dijelovima.
3. Nestabilni tereni, mada su procentualno najmanje zastupljeni, 2,1%, ipak zahvataju značajne površine unutar prostora za potencijalnu izgradnju.

Prema seizmotektonskoj karti Bosne i Hercegovine, područje Sarajeva se nalazi u zoni VII° MCS. Ova vrijednost je računata za srednje uslove tla, što znači da bi trebalo obratiti pažnju na prirast seizmičkog intenziteta u lošim sredinama. Seizmično najstabilniji prostor u Kantonu Sarajevo je područje Čemerske planine koji je izdvojen pod VI° MCS, a najtrusniji prostor je planina Treskavica (odakle joj je i naziv) koji je izdvojen pod VIII° MCS.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

2.2. Prirodno geografske karakteristike područja općine Centar Sarajevo

Općina Centar Sarajevo se nalazi u centralnom dijelu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu BiH), odnosno u entitetu FBiH. Prema administrativnom uređenju općina Centar jedna je od devet općina u Kantonu Sarajevo, te jedna od četiri općine koje ulaze u sastav Grada Sarajevo, zajedno sa općinama Stari Grad Sarajevo, Novo Sarajevo, te Novi Grad Sarajevo. Ukupna površina općine Centar iznosi 32,9 km² sa ukupnom dužinom granice 43,3 km.

Općina Centar smještena je između 43°57'11,36" i 43°50'39,14" sjeverne geografske širine (najsvjerenije tačka: blizina vodopada Sakakavac, najjužnija tačka: lokalitet Brajkovac), te između 18°27'32,45" i 18°23'28,26" istočne geografske dužine (najzapadnija tačka: lokalitet Poljine, najistočnija tačka: lokalitet Arapov do).

U geomorfološkom smislu općina Centar smještena je u Sarajevskoj kotlini koja se dolinom rijeke Bosne povezuje s Podunavljem i Srednjom Evropom na sjeveru, a dolinom rijeke Neretve s Jadranskim morem i Mediteranom na jugu.

Općina Centar predstavlja izrazitu brdsko-planinsku oblast sa 66,87% prostora koji se nalazi iznad 700 m.n.v, 28,96% prostora pripada brdskom rejonu od 550 do 700 m.n.v, dok nizijskom rejonu nadmorskih visina do 550 metara pripada svega 4,17% teritorije. Nizijski dio općine smješten je na aluvijalnim naslagama rijeke Miljacke, Koševskog potoka i potoka Sušice.

Šira okolina Općine Centar karakteriše se kao umjereno kontinentalna i pretplaninska, klimatska zona. Zbog vertikalne razuđenosti reljefa u općinj se mogu izdvojiti padinski i kotlinski dio grada što dovodi do modifikacije klime i pojave mikroklimе pojedinih dijelova Općine.

Ovakav morfološki sklop terena uzrokuje smanjen intenzitet i učestalost vjetrova, a samim time, utiče i na prirodnu ventilaciju, stvaranje jezera hladnog vazduha, inverziju temperature, pojavu toplotnog otoka u užem urbanom dijelu i pojavu lokalnih vjetrova.²

---

² Strategija razvoja Općine Centar Sarajevo za period 2021-2027.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

2.3. Opće informacije o pravnom licu

Javna ustanova „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ je specijalizirana zdravstveno-socijalna ustanova, koja se bavi prevencijom, liječenjem i rehabilitacijom ovisnika na području Kantona Sarajevo.

Zavod je osnovan odlukom Skupštine Kantona Sarajevo i pravni je sljedbenik JU „Zavod za alkoholizam i druge toksikomanije Kantona Sarajevo“. Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo ima svojstvo pravnog lica i upisana je u sudski registar kod nadležnog suda u Sarajevu.

Djelatnost Zavoda, utvrđena članom 8. Satuta JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ je specijalističko konsultativna zdravstvena zaštita za obavljanje slijedećih poslova:

- a) stacionarna i ambulantno-poliklinička zdravstvena zaštita sa mentalnom rehabilitacijom ovisnika;
- b) prevencija, dijagnostika, liječenje, rehabilitacija i socijalna reintegracija ovisnika;
- c) provodi supstitucione programe liječenja prema pravilima struke i standardima SZO;
- d) provodi sve oblike dijagnostike, terapije i rehabilitacije žrtava rata, a naročito onih slučajeva gdje je zloupotreba alkohola ili droga samo simptom sa stresom povezanih psihičkih poremećaja;
- e) vodi registar ovisnika;
- f) ostvaruje saradnju sa drugim zdravstvenim ustanovama, a posebno drugim specijaliziranim zdravstvenim i socijalnim ustanovama za bolesti ovisnosti, kao i svim drugim ustanovama koje iskažu za to poseban interes;
- g) organizira stručna savjetovanja, seminare, javne tribine i druge aktivnosti od značaja za ostvarivanje djelatnosti Zavoda;
- h) provodi istraživački rad na polju bolesti ovisnosti;
- i) organizira i/ili provodi programe smanjenja štete za lice koja injektiraju droge;
- j) provodi programe kontinuirane i ciljane edukacije i usavršavanje zdravstvenih stručnjaka i drugih interesnih grupa u oblasti prevencije, zloupotrebe psihoaktivnih supstanci i problema ovisnosti;
- k) obavlja i druge poslove u oblasti bolesti ovisnosti u skladu sa posebnim propisim.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

2.2.1. Organizaciona struktura Zavoda

Organizaciona struktura Zavoda uspostavljena je osnivačkim aktima Zavoda, članom 10. Statuta i članom 27. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“. Unutrašnja organizacija i osnovna djelatnost Zavoda obavlja se kroz sljedeći oblik organizovanja:

1) Uprava (kabinet direktora):

- 1.1. Kabinet direktora,
- 1.2. Glavna sestra Zavoda,
- 1.3. Koordinator za kvalitet,
- 1.4. Tehnički sekretar.

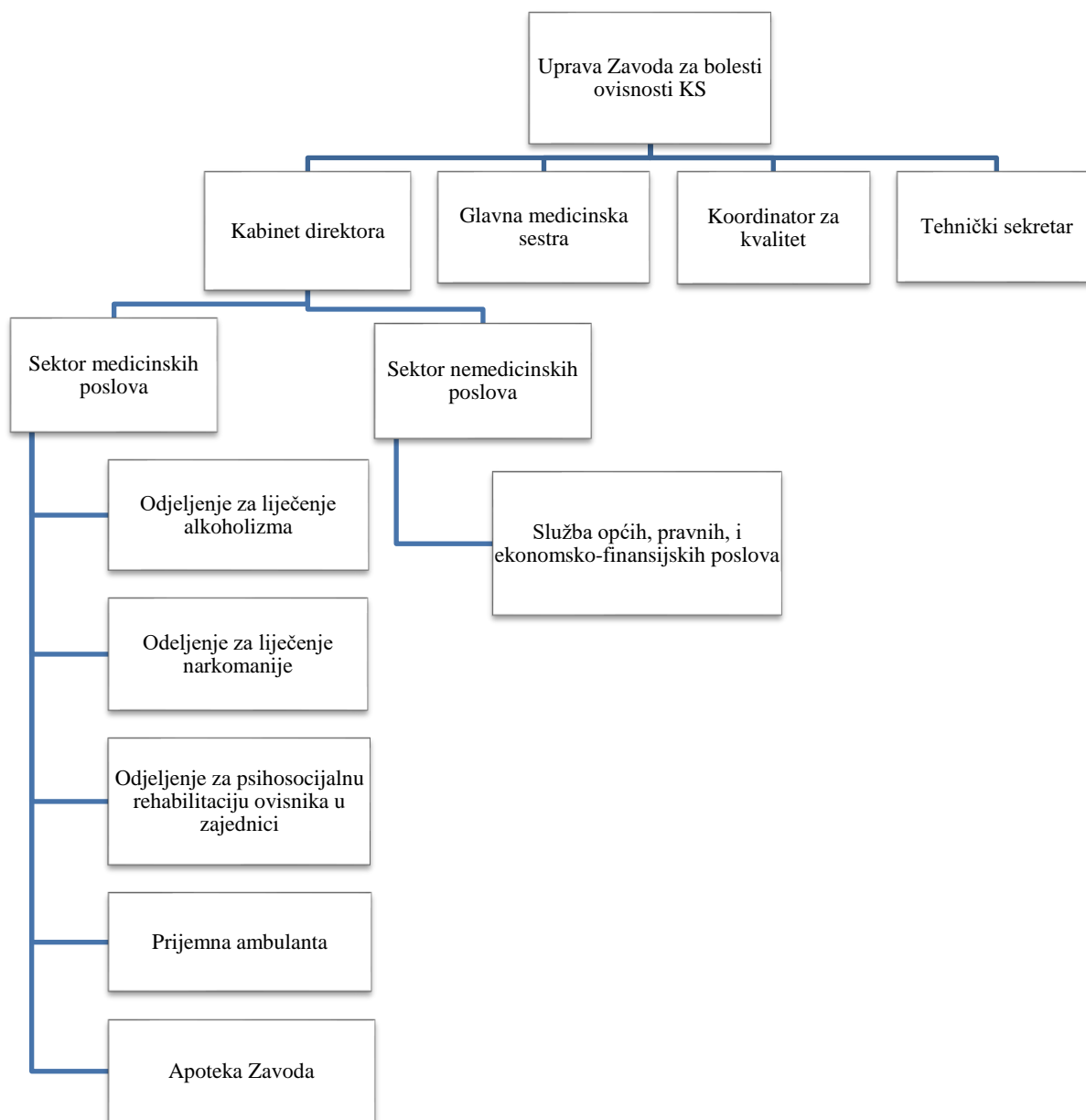
2) Sektor medicinskih poslova:

- 2.1. Odjeljenje za liječenje alkoholizma,
- 2.2. Odjeljenje za liječenje narkomanije,
- 2.3. Odjeljenje za psihosocijalnu rehabilitaciju ovisnika u zajednici,
- 2.4. Prijemna ambulanta na nivou Zavoda,
- 2.5. Apoteka Zavoda.

3) Sektor nemedicinskih poslova:

- a) Služba općih, pravnih i ekonomsko-finansijskih poslova.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Shema 1. Prikaz organizacije strukture Zavoda

2.2.2. Opis kapaciteta pravnog lica

Javna ustanova „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ nalazi se na području općine Centar Sarajevo u naselju Nahorevo, u ulici Nahorevska 173. Infrastruktura Zavoda izgrađena je neposredno uz lokalnu saobraćajnicu u naselju, na katastarskoj parceli označenoj kao k.č.126 K.O. Centar Sarajevo – Sarajevo VI. Ukupna površina predmetne parcele iznosi cca 3455 m².

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Teren na kojem je izgrađen objekat Zavoda je ravan. Sa desne strane je omeđen lokalnom saobraćajnicom dvosmjernog karaktera. Ispred ulazne kapije odnosno ulaza na parcelu Zavoda nalazi se kružni tok sa kojeg se direktno ulazi na pacelu odnosno u krug Zavoda. Sa lijeve strane parcele nalazi se Nahorevski potok.

Na parceli je izgrađen jedinstvena građevina za smještaj i organizaciju rada Zavoda. Riječ je o građevini spratnosti prizemlje i tri sprata (Pr+S3), ukupne površine od 1217,33 m². Pored ove građevine na parceli su izgrađena i dva manja prateća objekta odnosno dvije manje garaže ukupne površine 30 m², dok su na zelenom dijelu parcele smještene i dva manja plastenika. Saobraćaj u mirovanju riješen je organizacijom parkinga ispred objekta.

Slika 1. Lokacija JU "Zavod za bolesti ovisnosti KS"

Zavod trenutno ima kapacitet za smještaj 15 pacijenata na bolničko liječenje i 30 mjesta dnevne bolnice (kao parcijalni oblik hospitalizacije).³

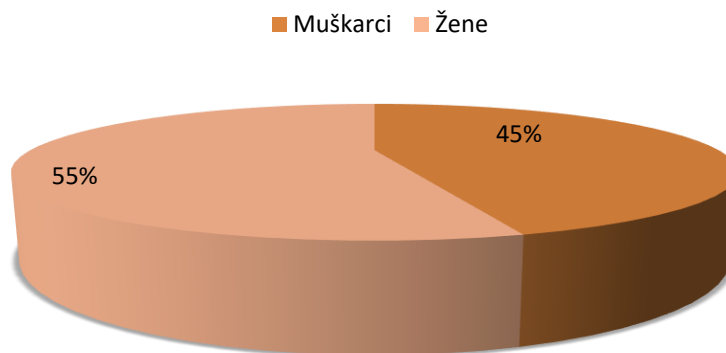
³ Dostupno na web stranici JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo, <https://zalcnarc.net/>

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Kada je riječ o kadrovskim kapacitetima Zavoda, ova zdravstvena ustanova trenutno zapošljava 62 zaposlenika koji su angažovani na medicinskim i nemedicinskim administrativno-tehničkim poslovima. Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđeno je da će Zavod u svom punom kapacitetu zapošljavati cca 85 zaposlenika (trenutna kadrovska popunjenost je oko 72,94%).

U pogledu polne strukture zaposlenika Zavoda, većinski dio čine zaposlenici ženskog pola (34 zaposlenice) dok 28 zaposlenika su zaposlenici muškog pola.

Polna struktura zaposlenika Zavoda

Grafikon 1. Prikaz polne strukture zaposlenika

U pogledu opreme, sredstava i drugih materijalno-tehničkih sredstava koji predstavljaju važan segment u procjeni ukupnog rizika od štetnog djelovanja pojedinih prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća po kapacitete pravnog lica, važno je istaći da ova zdravstvena ustanova raspolaže značajnom medicinskom opremom i uređajima i drugim materijalno-tehničkim sredstvima (velike vrijednosti) koja su neophodna za obavljanje registrovane djelatnosti preduzeća. Budući da se radi o opremi i materijalno-tehničkim sredstvima koja su ključna za obavljanje djelatnosti ove Ustanove izuzetno je važno planirati i provesti mjere zaštite i spašavanja ovih materijalnih dobara u slučaju nastanka prirodne, tehničko-tehnološke ili druge nesreće.

Kako se Procjena ugroženosti i Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća izrađuju samo za one lokalitete, organizacione jedinice i objekte na kojima se

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

nalazi veći broj lica (u konkretnom slučaju zaposlenika i pacijenata) i materijalno-tehničkih sredstava za koje je neophodno obezbijediti zaštitu i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, a imajući u vidu da se djelatnost zdravstvene ustanove odvija samo na jednom lokalitetu, predmet ove Procjene je cjelokupan kompleks Zavoda sa svom pripadajućom infrastrukturom.

Postupak identifikacija rizika, utvrđivanja opasnosti i štetnosti kojima može biti izložena Zavod, bit će bazirana na postojećim saznanja i podacim o identifikovanim rizicima kojima je u proteklom periodu bili izloženo pravno lice i sam lokalitet (Kanton/općina). Neizbježno je da se u identifikaciji rizika koriste podaci o identifikovanim rizicima od nastanka prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća na području Kantona Sarajevo i Općine Centar Sarajevo, koji su utvrđeni kroz Procjenu ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Kantona i Općine.

Za identifikaciju odnosno evidentiranje rizika kojima je bilo izloženo pravno lice JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ kreiran je upitnik o do sada evidentiranim prirodnim, tehničko-tehnološkim i drugim nesrećama kojima je direktno bilo pogođeno pravno lice, te je isti dostavljen nadležnim službama u pravnom licu na postupanje.

Uvaj upitnik i prikupljene informacije su sastavni dio Procjene ugroženosti ljudi i materijalnih dobara i prikazani su u tabeli u nastavku.

2.2.2.1. Centralni objekat Zavoda

JU “Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo”		PR/OB-01
A. Lokacija objekta		
Kanton:	Sarajevo	
Grad	Sarajevo	
Općina	Centar	
Adresa	Nahorevska 173	
Naziv pravnog lica	JU “Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo”	
B. Karakteristike objekta		
Broj objekata na lokaciji	Jedan objekat Zavoda	
Namjena objekta	Javna ustanova – za pružanje usluga specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite	
Spratnost objekta	Prizemlje i tri sprata (Pr+S3)	

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

JU “Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo”		PR/OB-01
Konstrukcija objekta	Objekat Zavoda ima armirano-betonsku konstrukciju. Ispuna zidova je rađena od različitih materijala, uglavnom nezapaljivih ili teško zapaljivih (cigla, opečni blok, i slično). Podne obloge su nezapaljive, zaribani beton, keramičke pločice i slično. Krovna konstrukcija je armirano-betonska ploča sa izolacijom. Krov jednog dijela objekta je ravni prohodni, dok je dio krovne kostrukcije iznad drugog sprata kosi, sa drvenom konstrukcijom. Fasadna bravarija je aluminijska ili PVC, ostakljena termoizolirajućim staklom.	
Kvadratura objekta	ukupna površina objekta iznosi 1217,32 m ² .	
Broj izlaza iz objekta	objekat posjeduje 3 izlaza koji se ujedno koriste i kao evakuacioni izlazi iz objekta	
C. Struktura zaposlenika u objektu i radno vrijeme		
Broj zaposlenika u objektu	62	
Broj muškaraca	28	
Broj žena	34	
Radno vrijeme	radno vrijeme Zavoda je organizovano u smjenama od 00:00 – 24:00 h. Veći dio zaposlenika je svoje radne aktivnosti obavlja u periodu od 08:00 do 16:00 h.	
D. Pregled tehničkih i sigurnosnih sistema po objektima		
Alarmni nadzor	Objekat Zavoda se štiti sistemom tehničke zaštite koji uključuje i 24/h alarmni nadzor nad objektom koji je povezan sa Dojavno-operativnim centrom – “DOC” Sword Security d.o.o. Sarajevo.	
Video nadzor	Objekat Zavoda se štiti sistemom tehničke zaštite koji uključuje i 24/h videonadzor nad objektom koji je povezan sa Agencijom za zaštitu ljudi i imovine Midl point d.o.o. Sarajevo	
Sistem protuprovale	Nije izveden u objektu Zavoda	
Sistem za dojavu požara	U objektu je u funkciju protivpožarne zaštite izvedena instalacija sistema za automatsko otkrivanje i dojavu požara.	
Instalacija sistema panic rasvjete	U objektu je izvedena instalacija panic rasvjete koja se koristi u funkciji evakuacije ugroženih osoba iz objekta. Instalirana panic rasvjeta posjeduje autonomiju rada u trajanju od 60 minuta.	
Stabilni sistem za gašenje požara	Nije izveden u objektu Zavoda	

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

JU “Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo”		PR/OB-01
Hidranstka mreža	Izvedena je unutrašnjaj hidrantska mreža za gašenje požara.	
Mobilna oprema za gašenje požara	Osigurani su i u objektu raspoređeni prenosni aparati za gašenje požara – ukupno 23 aparata od čega: <ul style="list-style-type: none"> – S9: 15 komada – S6: 6 komada – CO₂-5: 2 komada 	
E. Pregled materijalno tehničkih sredstava koja je potrebno spašavati/sklanjati		
Arhivska građa	U objektu se nalazi značajna arhivska građa Zavoda koja je smještena na trećem spratu objekta.	
Informatička oprema	u objektu se nalazi informatička oprema (računari, printeri, skeneri i dr. oprema)	
Posebna oprema	u objektu se nalazi značajna medicinska oprema i uređaji	
Vozila	Zavod u svom vlasništvu ima tri vozila: <ul style="list-style-type: none"> – Volkswagen Polo 6R (nabavne vrijednosti 25623,93 KM, godina proizvodnje 2010) – Citroen Jumper – Y (nabavna vrijednosti 55107,69 KM, godina proizvodnje 2017) – Opel Corsa – U (nabavne vrijednosti 27777,78)⁴ 	
F. Opasna mjesta na lokalitetu (navesti vrstu opasne materije i okvirne količine)		
Spremnici goriva	Na lokalitetu se alazi spremnik mazuta (ali se isti ne koristi)	
Radioaktivni otpad	Ne nalazi se na predmetnom lokalitetu	
Zapaljive i eksplozivne materije	Nalaze se određene količine zapaljivih i eksplozivnih materija (instalacija gasa u kotlovnici, mazut, etil alkohol, sredstva za čišćenje, boce kisika, arhivska građa, knjige, časopisi tj. bibilotečka građa	
Boce sa plinovima	Zatečeno 5 boca kisika	

⁴ Izrađene vrijednosti vozila u KM se koriste kao ulazni podatak u procjeni mogućih materijalnih šteta na vozilima u slučaju nastanka prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća.

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

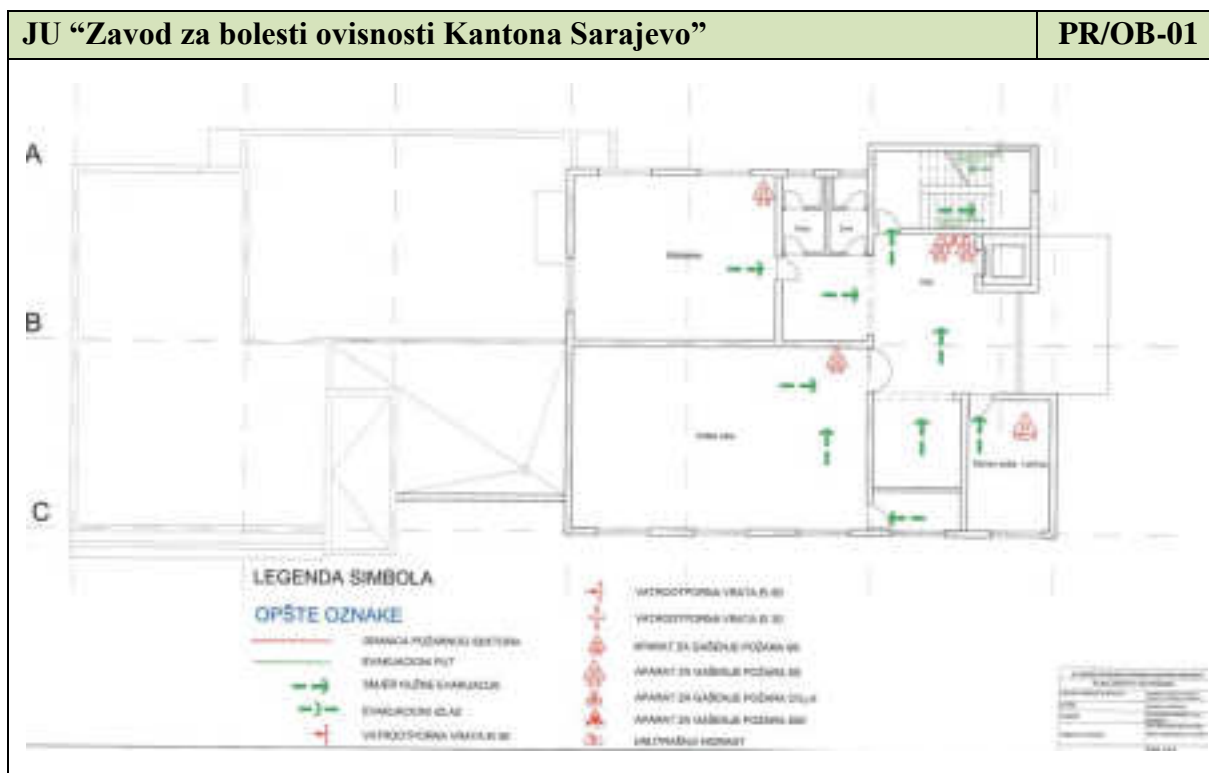

Tabela 1. Centralni objekat - zgrada JU "Zavod za bolesti ovisnosti KS"

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

2.3. Evidentirane - moguće prirodne i druge nesreće na lokalitetu Zavoda

Evidentirane prirodne i druge nesreće na lokalitetu		PR/EVN-01
Zemljotresi	<p>Kako je konstatovano Procjenom ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, ali i na osnovu dostupnih seizmičkih izvještaja područje Bosne i Hercegovine pripada seizmički aktivnoj zoni. Seizmološke stanice svakodnevno registruju manja podrhtavanja zemljišta - za sada bez značajnijih posljedica, po ljude, materijalna dobra i infrastrukturu. Prema posljednjim izvještajima Federalnog hidro- meteorološkog zavoda posljednji manji zemljotres čiji epicentar je zabilježen na području Kantona Sarajevo registrovan je 16.09.2024. godine i radilo se o zemljotresu magnitute 2.2, čiji intezitet je valoriziran kao potres III stepena inteziteta. Također, 19.02.2024. evidentiran je jači zemljotres na području Sarajeva 3,9 stepena po Richteru i inteziteta V stepena po Merkaliju. Na osnovu raspoloživih podataka možemo konstatovati da je cjelokupno područje Kantona Sarajevo izloženo riziku nastanka zemljotresa, a posebno su ugrožene gradske općine i urbana područja i naselja. <i>Kada je riječ o do sada zabilježenim podrhtavanjima tla u Kantonu Sarajevo ista nisu ostavljala posljedice po imovinu Zavoda, kao ni po ljude.</i>⁵</p>	
Odronjavanje, slijeganje i klizanje	<p>Odronjavanje, slijeganje i klizanje terena je nesreća kojoj je izloženo područje Općine Centar, prije svega zbog konfiguracije terena. Prema dostupnim podacima na području Općine Centar registrovano je oko 152 klizišta. Kada je riječ o širem lokalitetu na kojem se nalazi kompleks Zavoda registrovana su kretanja zemljišta u ovom dijelu Općine. Budući da u MZ Nahorevo gdje je smješten i Zavod postoji izražen rizik od nastanka poplava (Nahorevski potok i Koševski potok se navode kao rizične tačke) evidentan je i rizik od klizanja terena koje se posebno može aktivirati usljed poplava ili kao posljedica izraženih poplava. <i>Prema podacima odgovornog osoblja Zavoda nisu evidentirani slučajevi odronjavanja, slijeganja i klizanja terena.</i></p>	

⁵ Federalni hidrometeorološki zavod, dostupno na: <https://www.fhmzbih.gov.ba/latinica/SEIZMO/potresi.php#>

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Evidentirane prirodne i druge nesreće na lokalitetu		PR/EVN-01
Visoki snijeg i sniježni nanosi	<p>Visoki snijeg i sniježni nanosi su česta pojava na području Kantona Sarajevo. Sniježne padavine se javljaju skoro svake godine u manjem ili većem intezitetu. Posljednjih nekoliko godina evidentirane su sniježne padavine manjeg inteziteta sa niskim sniježnim prekrivačem, ali su bilježeni i periodi izraženih sniježnih padavina u Kantonu i na području općine. <i>Prema dostupnim podacima sa kojima raspolažu nadležne službe pravnog lica evidentirani su slučajevi visokih sniježnih padavina koje su štetno djelovale na funkcionisanje Zdravstvene ustanove, i to 2002. i 2012. godine.</i></p>	
Poplave	<p>Općina Centar kako je to utvrđeno Procjenom ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Kantona i Općine nije imuna na poplave, ali su veće poplave vrlo rijetke pojava na području ove Općine. Iako su u urbanim područjima rijetka pojava, kada se jave poplave mogu ostaviti značajne posljedice po ljude, infrastrukturu i lokalnu ekonomiju. Kada je riječ o lokalitetu na kojem se nalazi predmetni objekat Zavoda prema dostupnim podacima ovo područje je podložno poplavama (indek poplava I – nije značajno), a najveću opasnost predstavlja Nahorevski potok ali i Koševski potok. Koševski potok pored toga što može biti kritička tačka plavljenja predstavlja i ekološku opasnost i jedan je od najvećih zagađivača jer prolazi kroz naselje Nahrevo koje nema nikakvu kanalizaciju.⁶ Evidentirane su poplave 2006. i 2023. godine bez materijalnih šteta po objekte Zavoda. Poplave iz maja mjeseca 2023. godine uzrokovane su bujičnim poplave usljed kojih je došlo do izlivanja Nahorevskog i Koševskog potoka. <i>Intezitet poplava je bio veći te je nadležni Općinski organ na području MZ Nahorevo i Pionirska dolina proglasio stanje prirodne nesreće izazvane poplavama. Poslovni krug i objekat Zavoda nije plavljen tako da nisu evidentirane štete.</i></p>	

⁶ Institut za hidrotehniku Građevinskog fakulteta UNSA, Kantonalni operativni plan odbrane od poplava.
 Agencija za vodono područje rijeke Save, Preliminarna procjena poplavnog rizika na vodotocima ii kategorije u FBiH

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Evidentirane prirodne i druge nesreće na lokalitetu		PR/EVN-01
Suša	Usljed klimatskih promjene i globalnog zagrijavanja, visoke temperature i sušni periodi, bez padavina su sve češća pojava ne samo u Bosni i Hercegovini, već ona pogađa mnoge dijelove kako svijeta tako i regije. Periodi bez padavina su sve duži, a posljedice sve teže i koje se ogledaju u nedostatku vode za piće, degradaciji ekosistema ali i u negativnim ekonomskim efektima. Prethodnu godinu pa i tekuću 2024. godinu obilježili su periodi velikih suša čije se posljedice moraju razmatrati u širem kontekstu lokalne zajednice, a ne samo pravnog lica.	
Udar groma	Udar groma je naglo pražnjenje električne energije iz oblaka u zemlju. To je moćan prirodni fenomen koji može uzrokovati ozbiljne ozljede, pa čak i smrt. Kao prirodna pojava može se javiti bilo gdje. Dakle, ugrožena su područja svih općina u Kantonu Sarajevo bez izuzetka. <i>Prema dostupnim podacima dobivenim od odgovornog osoblja pravnog lica, do sada nisu evidentirane slučajevi u kojima je imovina pravnog lica i zaposlenika bila ugrožena štetnom djelovanju ove nesreće niti su evidentirane potencijalne štete izazvane djelovanjem ove nesreće.</i>	
Oluje, mraz i grad	Oluje mogu dovesti do jakih vjetrova, obilnih padavina, naleta grada i udara munja. Svojim negativnim djelovanjem mogu uzrokovati štetu na infrastrukturi pravnog lica, lokalnoj infrastrukturi, lomljenji i obrušavanju drveća, električnih vodova i zgrada, mogu dovesti do poplava i klizišta. Kao prirodna pojava na području Kantona Sarajevo i Općine Centar, u većem ili manjem intezitetu evidentiraju se skoro svake godine. <i>Prema dostupnim podacima odgovornog osoblja Zavoda, do sada nisu evidentirani konkretni slučajevi ugrožavanja imovine i materijalnih dobara Zavoda ovom nesrećom, bar ne oni sa značajnijim posljedicama.</i>	

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Evidentirane prirodne i druge nesreće na lokalitetu		PR/EVN-01
Zarazne bolesti ljudi	<p>Prema raspoloživim podacima Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo zarazne bolesti ljudi u epidemijskom ili pandemijskom obliku koje mogu ostaviti značajne posljedice po ljude, nisu česta pojava. Zavod zdravstvenog osiguranje do sada evidentira sezonske gripe koje se se pojavljuju svake godine. Izuzetak je period pandemije Covid 19 koja je zahvatila cijeli svijet. Pandemija Covid 19 je ostavila značajne posljedice po ljude širom svijeta i pokazala svu razornost ove nesreće kako po ljudsko zdravlje i život tako i po ekonomiju. Opasnostima od prenosa zaraznih bolesti posebno su izloženi zdravstveni radnici koji se svakodnevno susreću sa pacijentima koji mogu biti zaraženi određenom bolešću, a da prethodno nisu provedene mjere zaštite. Zbog svog svakodnevnog kontakta sa potencijalno zaraženim osobama povećava se i stepen opasnosti od širenja zaraze sa zdravstvenog radnika koji bude zaražen na kolege u kolektivu, druge pacijente sa kojima dolaze u kontakt, njihove ukućane i druge osobe sa kojima dolaze u kontakt. Zdravstveni radnici, zbog prirode svog posla svakodnevno su izloženi specifičnim opasnostima i štetnostima na radnim mjestima, poput hemijskih, bioloških i fizičkih štetnosti te se s razlogom svrstavaju u skupinu rizičnih zanimanja. <i>Prema podacima zdravstvene ustanove u vrijeme pandemije Covid19 nije bilo evidentiranih slučajeva zaraze ovim virusom kod zaposlenika Zavoda. Zarazne bolesti se najčešće javljaju u vidu sezonskih gripa (influenza).</i></p>	
Zarazne bolesti životinja	<p>Zarazne bolesti životinja (epizootije) evidentirane su na području Kantona Sarajevo i Općine Centar. Posebno su specifične one zarazne bolesti životinja koje imaju opasnost i mogućnost da se prenesu na ljude (zoonoze), u konkretnom slučaju na zdravstvene radnike Zavoda i pacijente/korisnike. Opasnost od nastanka odnosno prijenosa zaraznih bolesti životinja na ljude (zaposlenike) prisutna je zbog mogućeg prijenosa štetnih bolesti putem insekata ili pak u slučaju direktnog kontakta sa zaraženih životinjama (psi litalice, divlje životinje, gmizavci i sl.). <i>Predma dostupnim podacima i na osnovu internih evidencija pravnog lica do sada nisu evidentirani slučajevi nastanka zaraznih bolesi životinja u obliku zoonoza – tj. prijenosa na ljude.</i></p>	

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Evidentirane prirodne i druge nesreće na lokalitetu		PR/EVN-01
Zarazne bolesti bilja	Prema dostupnim podacima u pravnom licu nisu evidentirani slučajevi pojave biljnih bolesti, posebno u obliku kada se iste prenose na ljude i štetno djeluju na zdravlja istih.	
Veliki požari	Požari u zdravstvenim ustanovama predstavljaju ozbiljnu prijetnju kako za pacijente, tako i za osoblje Zdravstvene ustanove. Požari u zdravstvenim objektima mogu imati katastrofalne posljedice. Ove opasnosti prisutne su zbog prisutnosti velikog broja ljudi, medicinske opreme, zapaljivih materijala i često ograničenih evakuacijskih puteva u objektima, tehničkih nedostataka građevina, nedostatka aktivnih i stabilnih sistema zaštite od požara u objektima ali i nedostatka mobilne opreme za gašenje požara i dr. Prema evidencijama zdravstvene ustanove, koje je shodno odredbama Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu (“Službene novine FBiH” broj: 64/09) obavezna voditi zdravstvena ustanova, sada nisu evidentirani požarni akcidenti u kompleksu Zavoda.	
Tehnološke eksplozije	Do sada nisu evidentirane tehnološke nesreće koje su uzrokovale nastanak tehnološke eksplozije ili požara.	
Radioaktivno i drugo zagađenje tla	Prema podacima nadležne Službe civilne zaštite Općine Centar i podacima odgovornog osoblja Zavoda, na predmetnom lokalitetu do sada nisu evidentirane nesreće i radioaktivna zagađenja. No, ovu nesreću nije moguće u potpunosti isključiti posebno ukoliko uzmemo u obzir činjenicu da je ista tretirana kroz kantonalnu Procijenu ugroženosti gdje je konstatovano da područje cijelog Kantona može biti ugroženo od radioaktivnih zagađenja u slučaju većih havarija u nuklearnim elektranama ili u slučaju upotrebe nuklearnog naoružanja.	
Opasnosti od mina ili NUS-a	Nisu evidentirane nesreće niti opasnosti od ovog vida nesreće u kompleksu Zavoda.	
Saobraćajne nesreće	Do sada nisu evidentirani slučajevi saobraćajnih nesreća u kojima su učestvovala vozila i zaposlenici Zavoda.	

Tabela 2. Pregled evidentiranih i mogućih rizika

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

III POSEBNI DIO

3.1. Prirodne nesreće

3.1.1. Zemljotresi

Opis nesreće i uzroci nastanka: potres je kratkotrajna vibracija prouzrokovana poremećajima i pokretima u zemljinoj kori. Zemljotresi mogu biti izazvani prirodnim ili vještačkim putem. Prirodni zemljotresi su tektonski i vulkanski zemljotresi nastali urušavanjem i dubinski. Vještački zemljotresi nastaju uslijed eksplozija, obrušavanja ili slijeganja tla zbog različiti vrasta kopanja ili iskopavanja (gorski udar).

Na osnovu seizmotektonske karte BiH, područje Sarajeva izdvojeno je pod VII⁰ Merkalijeve skale (MSC). Ova vrijednost je računata za srednje uslove tla, što znači da bi trebalo obratiti pažnju na prirast seizmičkog intenziteta u lošim sredinama pa se dodaje +1⁰ MCS. Prema naučnim istraživanjima, najvažnija trusna područja su Vogošća, Ilijaš i Trnovo.

Učestalost pojavljivanja: prema podacima Federalnog hidro-meteorološkog zavoda i seizmoloških službi u Bosni i Hercegovini, manja podrhtavanja tla na području Bosne i Hercegovine pa i Kantona Sarajevo su svakodnevna pojava. Zemljotresi jačeg inteziteta koji su ostavili značajnije posljedice po stanovništvo i infrastrukturu u posljednjih nekoliko desetljeća nisu evidentirani. Koliko su podrhtavanja zemljišta u Bosni i Hercegovini, česta pojava govori i činjenica da je u posljednjih 100 godina registrovano više od 1100 potresa iznad 3 stepena. Prema određenim seizmičkim predviđanjima u sljedećih 50 godina na području BiH mogu se očekivati zemljotresi maksimalnog intenziteta do sedam stepeni Mercalijeve skale, čije posljedice se mogu ogledati u mogućim oštećenjima kuća.

Kada je riječ o lokalitetu na kojem se nalaze poslovne prostorije pravnog lica JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Saarajevo, do sada nisu evidentirana jača podrhtavanja tla koja su ugrozila zaposlenike, objekte i infrastrukturu pravnog lica, niti su evidentirna jača podrhtavanja zemljišta koja su uzrokovala oštećenja objekta i infrastrukture ovog pravnog lica.

Intezitet djelovanja: podrhtavanja zemljišta koja su registrovale seizmološke stanice u Bosni i Hercegovini i Kantonu Sarajevo imala su različit intezitet iz godine u godinu. Najučestaliji

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

inteziteti potresa koji su evidentirani na području Bosne i Hercegovine kreću se u rasponu magnitude od 3 (lagani potresi) do 5 jedinica (jaki potresi), odnosno inteziteta od 6 do 7⁰ po Merkaliyu. Prema intezitetu najjači zemljotres koji je pogodio tlo Bosne i Hercegovine u posljednjih 100 godina je zemljotres iz 1969. godine koji se dogodio u Banja Luci. Kada je riječ o Sarajevskoj regiji najjači zemljotres koji je pogodio ovu regiju je onaj iz 1967. godine koji je registrovan na rejonu planine Treskavice oko 30 km južno od centra grada Sarajeva. U epicentru intenzitet ovog zemljotresa je iznosio 8⁰, a na teritoriji centra Sarajeva iznosio je 7⁰ stepeni Merkalijeve skale.

Vrijeme trajanja: uobičajeno vrijeme trajanja zemljotresa je između 10 i 40 sekundi. Sekundarni potresi mogu trajati sedmicama ili mjesecima nakon glavnog udara. Duže trajanje potresa, velikog intenziteta u epicentru, izraženo u stepenima Merkalijeve skale, izaziva katastrofalne posljedice na svim objektima na površini zemlje, uz veliki broj mrtvih i povrijeđenih lica.

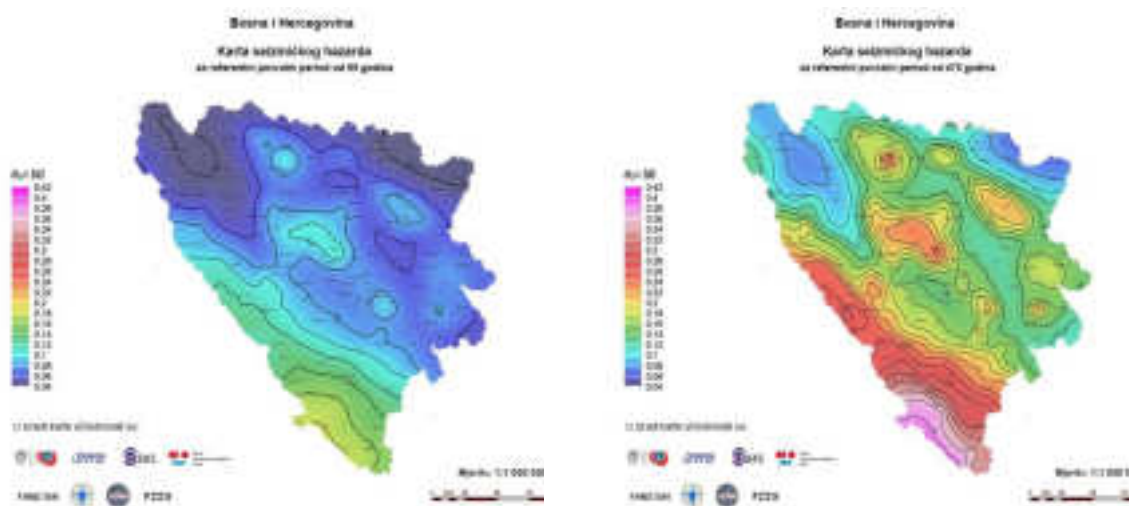
Područje koje može biti ugroženo: ovom nesrećom može biti ugroženo cijelo područje Kantona Sarajevo posebno urbani dijelovi općina u kojima se nalazi najviše stambenih višespratnih građevina i najviše starih zgrada, kao i njihova ruralna područja gdje su izgrađene stambene građevine slabijih konstrukcija odnosno manjeg stepena mehaničke stabilnosti i sigurnosti. Konkretno u ovom slučaju može biti ugrožena kompletna infrastruktura Zavoda.

Moguće posljedice: ovise od stepena inteziteta potresa, a mogu se kretati od zanemarljivih (nema posljedica po ljude i materijalna dobra), značajnih (kada su ugroženi životi i zdravlje ljudi ali i društvena stabnost i sigurnost, ekonomija, privreda i dr.), do katastrofalnih posljedice koje ostavljaju trajne posljedice po ljude (visok stepen smrtnosti, invalidnosti, degradacija okoliša i dr.). Prema seizmičkim predviđanjima u narednih 100 godina na teritoriji grada Sarajeva mogu se očekivati zemljotresi maksimalnog intenziteta do 7+10 MCS. Zemljotresi tog intenziteta kategorišu se kao "vrlo jak potres" a izazivaju materijalna oštećenja na građevinskim objektima (crjepovi se lome i kližu sa krova, ruše se dimnjaci, oštećuje se namještaj u zgradama, ruše se slabije građene zgrade, a na jačima nastaju oštećenja), uglavnom bez ljudskih žrtava.⁷

⁷ Urbanistički plan urbanog područja Sarajevo (Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža i Vogošća) za period od 2016. do 2036. godine (nacrt). Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

U skladu sa zahtjevima Eurokod-a, za područje Bosne i Hercegovine izrađene su karte seizmičkog hazarda za povratno razdoblje od 95 i 475 godina na osnovu kojih se dolazi do parametara horizontalnog vršnog ubrzanja tla koje za povratno razdoblje agR 95 godina iznosi 0.08 g, a za povratno razdoblje agR 475 godina gravitaciono ubrzanje iznosi 0.17 g. Na osnovu svega navedenog seizmolozi dolaze do zaključka da su na području Kantona Sarajevo mogući zemljotresi sa slabijim posljedicama, koji mogu uzrokovati oštećenja na objektima, u konkretnom slučaju oštećenja na objektima i infrastrukturi pravnog lica, aktiviranje klizišta i odrona, oštećenje instalacija, vodovodne i kanalizacione, gasne i druge podzemne instalacije. Vjerovatnoća nastanka potresa sa značajnim posljedicama po živote i zdravlje zaposlenika je niska.

Slika 2. Karte seizmičkog hazarda u BiH za povratno razdoblje od 95 i 475 godina

(izvor: www.eurokodovi.ba)

3.1.2. Poplave

Opis nesreće i uzroci nastanka: Poplave predstavljaju ekstremne hidrološke (prirodne) pojave koje utječu na stanovništvo, društvene i ekološke sistem i čije se pojave ne mogu izbjeći, ali se poduzimanjem različitih preventivnih građevinskih i negrađevinskih mjera rizici od plavljenja mogu smanjiti na prihvatljivi nivo. Nastaju usljed velikih kiša, naglog otapanja snijega, jakih zemljotresa i vjetrova i drugih prirodnih nesreća. Smanjuje se ili sprječava izgradnjom nasipa, brana, kanala ili velikih akumulacijskih bazena koji prihvaćaju najveći dio plavne vode. Poplave mogu biti prirodne i vještačke. Prirodne poplave nastaju uslijed pojave takvih

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

hidroloških prilika (obilne kiše i/ili topljenje snijega) pri kojima vodotoci nisu u mogućnosti da prime svu količinu padavina, što dovodi do izlivanja voda iz riječnih korita, ili potoka. Bujične poplave kao prirodni fenomen također predstavljaju veliki rizik jer se razvijaju brzo, nekad i bez vidljivih znakova. Ovakve poplave formiraju opasan i destruktivan plavni val, koji sa sobom nosi mulj, kamenje, granje i otpad. Vještačke poplave nastaju uslijed otkazivanja sistema za akumulaciju vode, otkazivanja sistema za odbranu od poplava ili neadekvatnih tehničkih rješenja za odvođenje voda.

Učestalost pojavljivanja: Prema podacima Federalnog hidrometeorološkog zavoda poplave su česta pojava na području Kantona Sarjevo, i kao takve javljaju se nekoliko puta godišnje. Obilne kišne padavine javljaju se obično već u mjesecu oktobru i traju sve do aprila, usljed kojih dolazi do povećanja nivoa vodotoka i podzemnih voda, koje prouzrokuju plavljenje određenih područja i objekata na tim područjima.

Intezitet djelovanja: Intezitet registrovanih poplava u Kantonu Sarajevu je različit, uglavnom se bilježe manje poplave. Velike poplave u Kantonu registrovane su 2009. i 2014. godine. Poplave u MZ su registrovane i 2023. godine kada je bilo proglašeno stanje prirodne nesreće u ovoj MZ.⁸ Ovu poplavu uzrokovale su bujične vode Koševskog i Nahorevskog potoka.

⁸ Odluka o proglašenju stanja prirodne nesreće -poplava na području mjesnih zajednica „Nahorevo“ i „Pionirska dolina“. 24.05.2023. godine

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

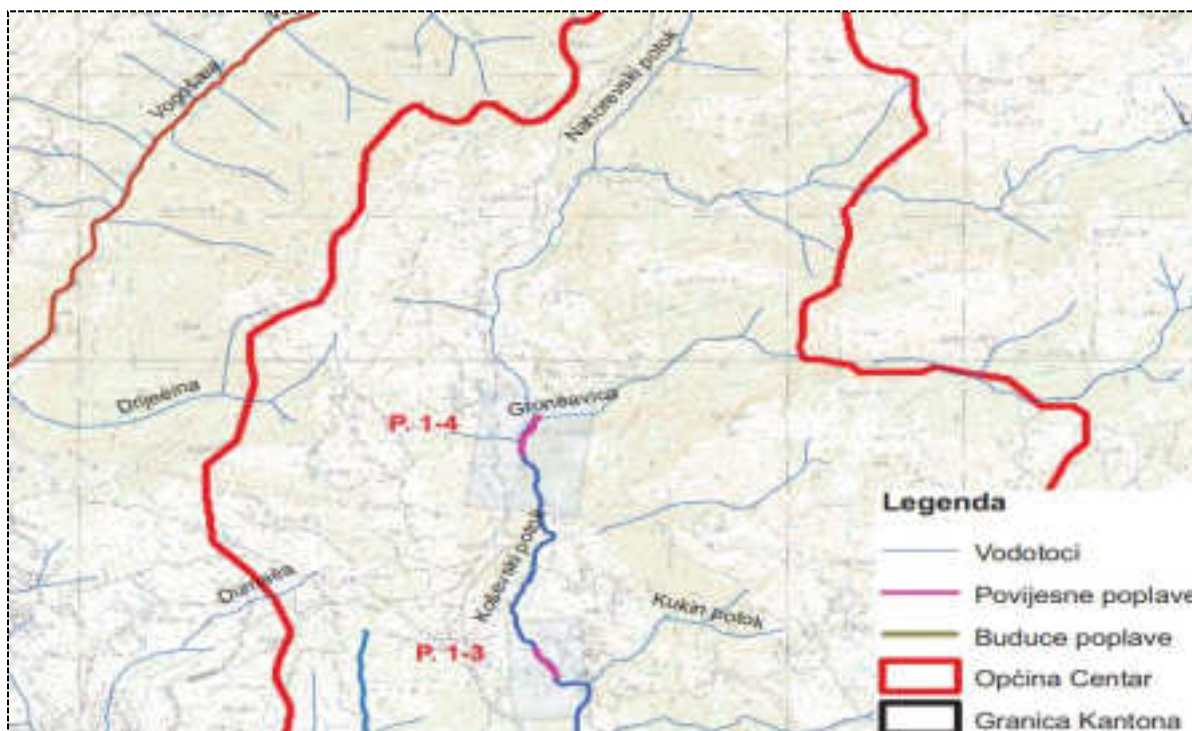
Slika 3. Slike za vrijeme poplava u MZ Nahorevo

Vrijeme trajanja: vrijeme razvijanja poplava varira od slučaja do slučaja. U ravničarskim krajevima, poplave se razvijaju polako po nekoliko dana, za razliku od bujičnih poplava, koje se razvijaju brzo, nekada i bez vidljivih znakova. Prema određenih statističkim pokazateljima, značajnije poplave na velikim rijekama nastaju nakon deset i više sati, a kod bujičnih poplava to vrijeme može biti i kraće. Poplave mogu da traju i po nekoliko dana. Najkraće vrijeme trajanja poplava, u posljednjih 15 godina, bilo je u trajanju od 5 do 6 dana, dok su najduže registrovane tokom 2014. godine (u proljeće i ljeto), kada su obilne kišne padavine i poplave, sa kraćim prekidima, trajale između 20 i 25 dana.

Područje koje može biti ugroženo: Cjelokupno područje Kantona Sarajevo u manjem ili većem obimu. Najugroženija su područja općina Ilidža, Novi Grad, Trnovo, Hadžići, Vogošća i Ilijaš, dok su na područjima općina Centar, Stari Grad i Novo Sarajevo moguće poplave manjeg inteziteta. Prema kantonalnom operativnom planu odbrane od poplava Kantona Sarajevo, a i prema pokazateljima iz Lokalnog ekološkog plana Općine Centar Sarajevo, na području općine Centar Sarajevo se nalaze vodotoci II kategorije sa četiri potencijalna poplavna područja u neposrednoj blizini Koševskog potoka, Sušice, Nahorevskog potoka i rijeke Miljacke. Također, prema Preliminarnoj procjeni poplavnog rizika koju je izradila Agencija za vodno područje rijeke Save, rizik od nastanka poplava na području općine Centar iznosi I – „nije značajan“. ⁹

⁹ Klasfikacija poplava prema značaju i indeksu je: 0-50-nije značajna; 50-100-umjereno značajna; 100-500-značajna; >500-izuzetno značajna.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Slika 4. Povijesne poplave u širem obuhvatu MZ Nahorevo (rizične tačke Koševski i Nahorevski potok)¹⁰

Moguće posljedice: ugrožavanje života i zdravlja radnika i drugih osoba koje se po bilo kojem osnovu nalaze u poslovnim prostorijama pravnog lica i ugroženom lokalitetu, ugrožavanje materijalno-tehničkih sredstava pravnog lica, uništavanje materijalnih dobara pravnog lica (računarska oprema, medicinska oprema i uređaji, mjerni uređaji, arhivska građa pravnog lica), oštećenje poslovnog kruga, putne infrastrukture, širenje zaraznih bolesti i epidemija, što u konačnici može ostaviti i negativne finansijske efekte na preduzeće.

3.1.3. Klizišta i odroni

Opis nesreće i uzroci nastanka: klizišta su geološka opasnost koja je učestalo pratilac poplava. U osnovi klizanje terena je prirodan proces kojim se vrši oblikovanje savremenog reljefa, a nekada je to dio vještačkog procesa koji nastaje kao posljedica nesmotrene ljudske aktivnosti, kada se narušava prirodna stabilnost padina. Uz klizišta učestala pojava su i odroni zemljišta. Klizišta aktiviraju intezivne kiše, naglo otapanje snijega, zemljotresi, nesmotrena i neadekvatna

¹⁰ Kantonalni operativni plan odbrane od poplava-KOP, *Lokacije poplavnih područja općine centar* (op. mikrololokalitet oko Nahorevskog i Koševskog potoka). Institut za hidrotehniku Građevinskog fakulteta UNSA.

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

ljudska aktivnost na padinama, loše planiranje i korištenje zemljišta, bespravna i nestručna gradnja objekata na nestabilnim terenima, sječa stabala/šuma, vibracije usljed saobraćaja i dr.

11

Učestalost pojavljivanja: Klizišta imaju veliku učestalost pojavljivanja na prirodnim padinama i vještačkim kosinama. Formirana su uglavnom u eluvijalno-deluvijalnim pokrivačima a kod složenijih klizišta klizanjem je zahvaćen i supstrat (osnovna stijenska masa). Na području Kantona Sarajevo registрован je veliki broj klizišta posebno u padinskim dijelovima općina u Kantonu Sarajevo. U osnovi radi se uglavnom o sekundarnim sporim klizištima koja se javljaju na već utvrđenim lokalitetima i lokalitetima koji su već bili zahvaćeni klizanjem tj. lokalitetima na kojima se kontinuirano primjećuje postepeno ili sporo kretanje terena (lokalitet Koševskog potoka, Crnog Vrha, Gorice, Koševskog Brda, Kobilje Glave, Kromolja, Poljina, Hotonja, Betanije...). Riječ je o pojavi koja se evidentira svake godine u Kantonu i to na više lokaliteta. Prema podacima koji se nalaze na službenoj web stranici Zavoda za izgradnju KS-a na prostoru općine Centar nalazi se ukupno 152 klizišta na osnovu stanja do februara 2017. godine.

Intenzitet djelovanja: tri faktora koja direktno utiču na intenzitet djelovanja klizišta i odronjavanja stijena su: intenzitet padavina, visina snježnog pokrivača, rastresitost odnosno sastav i čvrstoća tla. Intenzitet djelovanja klizanja i odronjavanja zemljišta kreće se od slabog i srednjeg, kada su samo ugroženi ili manje oštećeni stambeni i drugi objekti (što se registruje skoro svakog mjeseca), do vrlo jakog intenziteta, kada su izazvane posljedice katastrofalnih razmjera, zbog oštećenja i rušenja stambenih i drugih građevinskih objekata, te oštećenja puteva i drugih infrastrukturnih objekata.

Vrijeme trajanja: vrijeme trajanja klizanja i odronjavanja zemljišta je relativno kratko, ali nakon dugotrajnih obilnih kišnih padavina i poplava, kada je intenzitet djelovanja klizišta najveći, nastaju katastrofalne posljedice na građevinskim i infrastrukturnim objektima, što u dužem vremenskom periodu ostavlja teške uvjete za život ljudi.

---

¹¹ Klizišta se mogu podijeliti prema nekoliko kriterija: prema dubini klizne površine (površinska – 1m, plitka -1,5 m, duboka 5 -20 m i veoma duboka na dubini većoj od 20 m), prema količini pokrenute mase (mala, srednja, velika i veoma velika), prema mehanizmu kretanja: odronjavanje, prevrtanje, klizanje, širenje ili razmicanje i tečenje), prema brzini kretanja (spora - kada se kretanje tla i ne primjećuje, brza – nastaju velike štete i mogu biti ugroženi ljudski životi), prema vremenu nastanka (primarna i sekundarna), prema mjestu javljanja (nadvodna i podvodna).

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Područje koje može biti ugroženo: cjelokupno područje Kantona Sarajevo pa i područje općine Centar. Prema podacima Zavoda za izgradnju Kantona Sarajevo klizišta su formirana u eluvijalno-deluvijalnom pokrivaču na padinskim dijelovima općine Centar sa najvećim brojem klizišta u naseljima Hambina Carina, Trebevička ul., Betanija, Cvijetina, Crni Vrh, Koševo, lokalite oko Koševskog potoka, Kromolj, Poljine i Breka. Shodno navedenom možemo zaključiti da je infrastruktura Zavoda ugrožena ovom nepogodom jer je lokalitet oko Koševskog potoka, Nahorevskog potoka i Nahoreva prepoznatao kao rizično područje na kojem je evidentirano nekoliko klizišta. U nastavku je prikazana mapa stabilnosti terena na području Općine Centar i dijela Općine Stari Grad i Vogošća, a na kojoj su naznačene i zone klizišta (op. vidjeti područje oko Nahoreva i Jagomira).

Slika 5. Mapa stabilnosti terena

Moguće posljedice: posljedice klizišta su različite i ocjenjuju se u odnosu na negativne efekte koje ostavljaju po ljude, infrastrukturu i ekonomsku stabilnost subjekta koji je izložen štetnom djelovanju nesreće. U konkretnom slučaju, kada je riječ o pravnom licu, posljedice se ogledaju kroz: ugrožavanje sigurnosti i zdravlja radnika, uništavanje materijalnih dobara pravnog lica, oštećenje objekata, oštećenje poslovnog kruga i putne infrastrukture, zamučivanje izvorišta vode, oštećenje podzemnih instalacija i infrastrukture pravnog lica (vodovodne i kanalizacione instalacije, gasne i druge instalacije), oštećenje nadzemnih instalacija (elektrovodovi).

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

3.1.4. Visoki snijeg i sniježni nanosi

Opis nesreće i uzroci nastanka: snijeg kao prirodna pojava nastaje kada se vazduh zasiti vodenom parom pri temperaturi nižoj od 0°C, odnosno kada se vodena para kristališe u sitnije ili krupnije pahuljice. Sniježni nanosi nastaju gomilanjem snijega, što je direktna posljedica vjetra, ali može biti i posljedica određenih vještačkih i prirodnih procesa.

Učestalost pojavljivanja: pojavljivanje snijega i sniježnih nanosa je normalna klimatska pojava koja se javlja svake godine u periodu decembar – mart (iako se ova granica usljed klimatskih promjena pomjera na polovinu aprila).

Intezitet djelovanja: intezitet snijega i sniježnih nanosa ocjenjuje se na osnovu broja sniježnih dana u toku kalendarske godine i visine sniježnog pokrivača. Prema podacima Federalnog hidrometeorološkog zavoda broj dana sa padanjem snijega većim od 0,1 cm u Kantonu Sarajevo kreće se do 48 dana. Maksimalna visina sniježnog pokrivača iznosila je u Sarajevu 107cm (2012.g.), pri čemu je opterećenje snijegom iznosilo 168 kg/m².

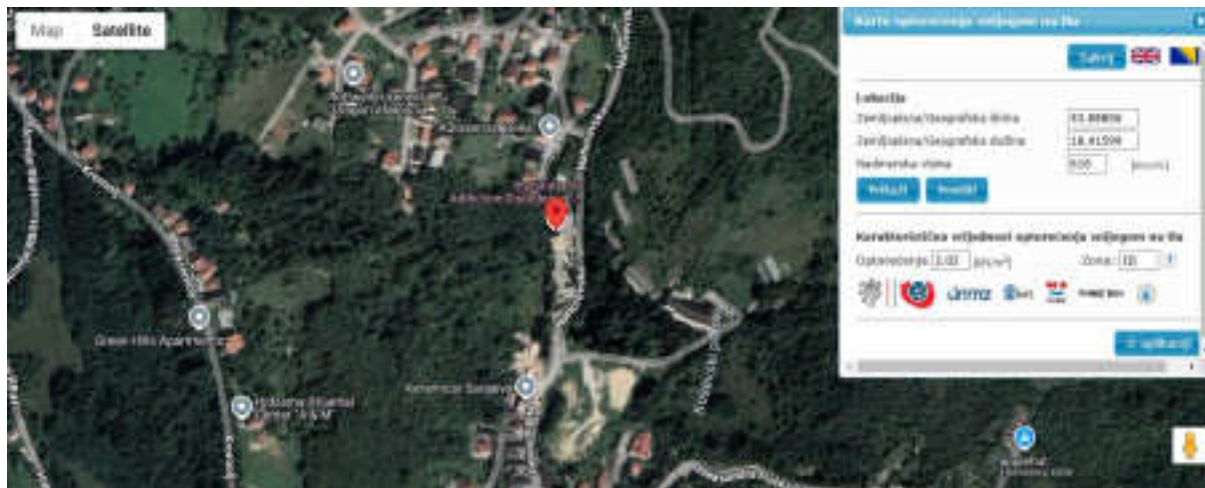
Vrijeme trajanja: decembar i april. Prema podacima Federalnog hidrometeorološkog zavoda snijeg i sniježni nanosi su najučestaliji i najintezivniji u mjesecima januar i februar, dok u martu broj dana sa snijegom lagano opada. U posljednjih nekoliko godina registrovane su i sniježne padavine u aprilu – koje u prosjeku traju od 3 do 5 dana.

Područje koje može biti ugroženo: Cjelokupno područje Kantona Sarajevo, a najugroženija su područja koja se nalaze na većoj nadmorskoj visini. Na osnovu procijenjenog stanja koji je dat u dokumentu Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća za područje općine Centar utvrđeno je da obilne sniježne padavine i sniježni nanosi mogu da ugroze područje općine Centar te su kao takve i prepoznate kao rizik. Kada je riječ o riziku od djelovanja ove nesreće po Zavod, radnike i materijalno-tehnička sredstva ovog pravnog lica, rizik je ograničen i sa ograničenim posljedicama. Rizik od opterećenja snijega po tlo i objekte na predmetnom lokalitetu, prema Eurokod-u pripada trećoj zoni (III zona) rizika, gdje karakteristično opterećenje snijegom na tlu iznosi 2,02 kN/m².

Moguće posljedice: ugrožavanje sigurnosti i zdravlja radnika, uništavanje materijalnih dobara pravnog lica, oštećenje poslovnog kruga, putne infrastrukture, elektro i nadzemne PPT mreže,

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

vodovodnih instalacija i objekata vodovodne infrastrukture usljed ekstremno niskih temperatura, otežan pristup objektima i infrastrukturi pravnog lica.

Slika 6. Karta opterećenja snijegom na tlu (izvor: <http://eurokodovi.ba/snijeg/>)

3.1.5. Olujni vjetar

Opis nesreće i uzroci nastanka: prirodna nepogoda koja je obično pratilac pojave grmljavina, kada su padavine intenzivirane, obilne i nerijetko sa gradom (tučom). Često izaziva velike štete na imovini i raznim građevinskim objektima, saobraćaju, a može ugroziti i ljudske živote. Pored toga, jak olujni vjetar se javlja i u situacijama prolaska hladnih frontova, na liniji samog fronta ili neposredno prije njega, a pratilac je pojave izraženih turbulentnih vrtloga tzv. pijavica, kada po pravilu čupaju drveće iz korijena, odnose krovove i prave velike štete na materijalnim dobrima. Olujom se smatra vjetar brzine 17.2 m/s odnosno 82 km na sat /jačine 8 stepeni Bosforove skale/ ili više, koji lomi grane i stabla, valja i lomi usjeve, otresa plodove voća i nanosi štetu dobro održavanim građevinskim objektima.

Učestalost pojavljivanja: vjetrovi se na području Kantona Sarajevo registruju se svake godine u većem ili manjem intenzitetu. Jaki vjetrovi se često javljaju na širem području Kantona Sarajevo, dok kada je riječ o urbanom području grada Sarajeva i Općine Centar, orografske karakteristike urbanog područja Sarajeva (kotlinski tip reljefa) ne dozvoljava prodor jakih vjetrova i pojavu vremenskih nepogoda u obliku olujnih vjetrova dok ovaj slučaj nije u padinskim djelovima općine Centar kakvo je područje gdje se nalaze objekti Zavoda.

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Intezitet djelovanja: prema statističkim pokazateljima o registrovanim vjetrovima na području Kantona Sarajevo uglavnom se registruju vjetrovi manjeg inteziteta, mada su česti i jaki vjetrovi (40-69 slučajeva u toku godine), dok olujni vjetrovi (vjetrovi brzine iznad 17,2 i više m/s) su rijetka pojava (javljaju se 1 do 2 puta u toku godine).

Na padinama sa većim nadmorskim visinama vjetrovi su jačeg inteziteta, tako da prema Eurokod karti osnovne brzine vjetra, područje oko Zavoda pripada prvoj zoni opterećenja vjeta „I zona“ sa brzinom vjetra od 19.24 m/s (jaki vjetrovi).

Slika 7. Karta osnovne brzine vjetra (izvor: <http://eurokodovi.ba/vjetar/>)

Vrijeme trajanja: javljaju se u periodu februar-oktobar, a naleti jakog i olujnog vjetra mogu da traju od 10 do 20 minuta.

Područje koje može biti ugroženo: Cjelokupno područje Kantona Sarajevo, a posebno dijelovi na većoj nadmorskoj visini. Ovoj pojavi su izloženi je i lokalitet i objekat u sklopu kojeg se nalaze prostorije Zavoda.

Moguće posljedice: posljedice olujnog vjetra mogu biti višestruke: obaranje stabala drveća pri čemu nastaju dodatne štete na raznim objektima, automobilima i slično, štete na poslovnim i drugim građevinskim objektima, štete na prenosnoj i distributivnoj električnoj i PTT mreži, a olujni vjetar maksimalnog intenziteta može izazvati probleme u saobraćaju i kretanju ljudi na otvorenom prostoru.

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

3.1.6. Grad, led ili tuča

Opis nesreće i uzroci nastanka: grad predstavlja atmosfersku padavinu u čvrstom stanju (led) promjera 5 mm ili više koji svojim udarom izaziva oštećenja ili uništenja poljoprivrednih i šumskih kultura, a može prouzrokovati štete na građevinskim objektima. Posebnu opasnost grad predstavlja na područjima čiji su geografski položaj i klimatski faktori takvi da omogućavaju njegovu učestalost, naročito u zonama intezivne poljoprivredne aktivnosti, kao i gusto naseljenim mjestima.

Učestalost pojavljivanja: prema statističkim pokazateljima javlja se 1 do 3 puta u toku kalendarske godine. Prema podacima Federalnog hidrometeorološkog zavoda, u 2023. godini na području Kantona Sarajevo su registrovana dva slučaja padanja grada.

Intenzitet djelovanja: intenzitet djelovanja grada se ogleda u veličini čestica leda (od čestica prečnika 5 mm do veličine kokošijeg jajeta) i vremenu trajanja ove atmosferske padavine, koje može da iznosi od nekoliko minuta do maksimalno 15 minuta.

Vrijeme trajanja: može da traje nekoliko minuta, a najduže do 15 minuta.

Područje koje može biti ugroženo: područje svih općina u Kantonu Sarajevo, a njegovo je djelovanje obično lokalnog karaktera što znači da zahvata relativno male teritorije/površine. Ovom pojavom mogu biti ugroženi svi objekti pravnog lica.

Moguće posljedice: oštećenje poslovnih i drugih građevinskih objekata pravnog lica do oštećenja mehanizacije i motornih vozila (službenih i privatnih) a u najtežim slučajevima može doći i do povrede ljudi.

3.1.7. Suša

Opis nesreće i uzroci nastanka: suša je prirodna nepogoda koja ima značajan uticaj na poljoprivredu, vodoprivredu, ostale privredne djelatnosti, kao i ljudske aktivnosti i okoliš. U zaštiti i spašavanju to je period koji sa sobom nosi značajne rizike od nastanka požara (otvorenih prostora i požara ne tehnološkim postrojenjima, specifičnim rizičnim mjestima gdje dolazi do upotrebe lako zapaljivih ili eksplozivnih materija) ali i period kada su česti prekid u vodosnadbijevanju u urbanim područjima, a što može da utječe na ispravnost i funkcionalnos

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

hidrantske mreže za gašenje požara (kako javne tako i hidrantske mreže kod poslovnih subjekata).

Učestalost pojavljivanja: javlja se skoro svake godine, a u posljednjih 10 godina u više navrata su registrovani kraći ili duži periodi sa jakim sušama. Kritične su bile 2017., 2018, 2019. godina, a svi parametri ukazuju i 2024. godina.

Intenzitet djelovanja: ocjenjuje se u odnosu na broj dana sa izrazito visokim dnevnim vrijednostima temperature zraka, i period koji je protekao bez padavina. Možemo govoriti o slaboj, srednjoj i jakoj suši.

Vrijeme trajanja: suše mogu da traju i po nekoliko mjeseci tačnije između 3 i 6 mjeseci. Najtopliji mjeseci su juli i august.

Područje koje može biti ugroženo: područje svih općina u Kantonu uključujući i infrastrukturu Zavoda.

Moguće posljedice: nedostatak vode (vode za piće, sanitarne i protivpožarne vode), povećan broj požarnih akcidenata, uništavanje flore, širenje zaraznih bolesti i dr.

3.1.8. Mraz, slana, inje

Opis nesreće i uzroci nastanka: mraz, slana i inje nastaju pri temperturi vazduha nižoj od 0°C. Tada se formiraju ledeni kristali koji se u različitim vidovima hvataju i slažu na vodoravnim i uspravnim površinama. Mogu prouzrokovati znatne štete na poljoprivrednim površinama i građevinskim objektima. Mraz i hladnoća su posljedica niskih temperatura vazduha.

Učestalost pojavljivanja mraza i hladnoće: tokom godine česte su pojave mraznih dana /dani sa prosječnom temperaturom nižom od 0°C/ i prosječno traju 93,4 dana.

Intenzitet djelovanja mraza i hladnoće: može biti vrlo visok a niske temperature vazduha mogu da se kreću i do -25⁰C ispod nule.

Vrijeme trajanja mraza i hladnoće: mraz se obično pojavljuje u ranim jutarnjim satima i može da traje po nekoliko sati, a hladnoća praćena niskom temperaturom, u zimskom periodu,

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

naročito u decembru i januaru, može da traje, u kontinuitetu, i do 10-15 dana, a sa određenim prekidima i do nekoliko mjeseci.

Područje koje može biti ugroženo mrazom i hladnoćom: sve općine u Kantonu Sarajevo mogu biti ugrožene mrazom i hladnoćom, odnosno niskim temperaturama vazduha, te u tom smislu mogu biti ugroženi materijalno-tehnička sredstava i infrastruktura Zavoda.

Moguće posljedice djelovanja mraza i hladnoće: mraz i hladnoća mogu izazvati velike štete na građevinskim objektima, na električnoj prenosnoj i distributivnoj mreži i PTT instalacijama, te na taj način otežati rad zdravstvene ustanove. Također, zbog poledice i stvaranja leda na putevima, može doći do ugrožavanja bezbjednosti zaposlenika u saobraćaju.

3.1.9. Zarazne bolesti ljudi

Opis nesreće i uzroci nastanka: Epidemije zaraznih bolesti predstavljaju nagle pojave više slučajeva nekog zaraznog oboljenja ljudi u određenom vremenskom razdoblju na nekom području. Za nastanak neke epidemije postoji uvijek više uvjeta kao na primjer: loše opće higijenske prilike (stanovanje, neprimjerena ishrana, neprimjerena opskrba vodom, dispozicija otpadnih materijala), zatim neplanirane migracije stanovništva, a osobito prirodne i druge nesreće (poplave, potresi, vanredna i ratna stanja). U svim nabrojanim situacijama dolazi do poremećaja stanja i izgleda ekološke sredine, a naročito zagađenja vode za piće, poremećaji distribucije otpadnih tvari, deficitarne ishrane i nehigijenskih uslova stanovanja.

Opasnostima od prenosa zaraznih bolesti posebno su izloženi zdravstveni radnici koji se svakodnevno susreću sa pacijentima koji mogu biti zaraženi određenom bolešću, a da prethodno nisu provedene mjere zaštite. Zbog svog svakodnevnog kontakta sa potencijalno zaraženim osobama povećava se i stepen opasnosti od širenja zaraze sa zdravstvenog radnika koji bude zaražen na kolege u kolektivu, druge pacijente sa kojima dolaze u kontakt, svoje ukućane i druge osobe sa kojima dolaze u kontakt. Zdravstveni radnici, zbog prirode svog posla svakodnevno su izloženi specifičnim opasnostima i štetnostima na radnim mjestima, poput hemijskih, bioloških i fizičkih štetnosti, te se s razlogom svrstavaju u skupinu rizičnih zanimanja.

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Prema epidemiološkim procjenama, za vrijeme trajanja prirodnih i drugih nesreća, epidemije zaraznih bolesti mogu se javiti i deset puta češće nego za vrijeme normalih prilika.

Prema raspoloživim podacima Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo zarazne bolesti ljudi u epidemijskom ili pandemijskom obliku koje mogu ostaviti značajne posljedice po ljude, nisu česta pojava. Zavod zdravstvenog osiguranje do sada evidentira sezonske gripe koje se se pojavljuju svake godine. Izuzetak je period pandemije Covid 19 koja je zahvatila cijeli svijet.

Gripa ili influenza je virusna bolest respiratornog sistema koja se lahko prenosi, a prouzrokovana je virusima influence. Gripa koja se neizostavno pojavljuje svake godine u zimskim mjesecima u obliku manjih ili većih epidemija pa se zato naziva sezonskom gripom. Klinički je obilježena, najprije, općim simptomima, povišenom temperaturom i glavoboljom, te bolovima u mišićima i umorom. Respiratorni simptomi obično nisu izraženi na početku bolesti, a nakon 1 do 2 dana pojavljuju se suhi kašalj i grlobolja. Gripu mogu pratiti određene komplikacije, među kojima je često i upala pluća, što se očituje većim brojem hospitalizacija i smrtnosti.

Učestalost pojavljivanja: kada je riječ o zaraznim bolestima ljudi najučestalije su sezonske gripe koje se javljaju svake godine. U Kantonu Sarajevo u posljednjih nekoliko godina nisu evidentirane epidemije koje su uzrokovane nekom prirodnom nesrećom, ali je u periodu od 2020 do maja 2023. godine registrovana pandemija Covid19 kojom je bio ugrožen veliki broj stanovnika svijeta (gledano globalno), a posmatrano mikrolokacijski i značajan broj zaposlenika Zavoda. Prema službenim evidencijama pravnog lica nije bilo evidentiranih slučajeva zaraze Zaposlenika uzrokovanom korona virusom

Intezitet djelovanja: aktivno istraživanje, rano otkrivanje i izolacija u vrijeme kad se zaraza može prenijeti direktnim ili indirektnim putem na druge, ima veliki epidemiološki značaj jer se na taj način ograničava mogućnost širenja zaraze kontaktom, posredno (hranom) ili zrakom. Od izuzetnog epidemiološkog značaja je aktivno i brzo otkrivanje zaraženih i sumnjivih bolesnika u vrijeme vanrednih epidemioloških zbivanja (poplave, zemljotresi epidemije i dr.). Pandemija Covid19 pokazala je svu razornost zaraznih bolesti kada se jave, od brzine širenja i

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

broja osoba koje mogu biti zaražene do jačine posljedica koje ista ostavlja kako po živote i zdravlje ljudi tako i društveno-ekonomske prilike.

Vrijeme trajanja: intezitet trajanja zaraznih bolesti različit je u odnosu na vrstu/tip zarazne bolest, tako recimo gripa traje u rasponu od 7 do 10 dana (sezonske gripe), a neke zarazne bolesti mogu trajati i duže (primjer pandemijske bolesti Covid19).

Područje koje može biti ugroženo: područje svih općina u Kantonu Sarajevo, naročito onih općina koje budu pogođene nekom nesrećom, a specifično područja na kojima su evidentirana zagađenja vode, zraka, tla ili potencijalna mjesta širenja zaraze. Promatrano sa nivoa pravnog lica, cjelokupan kompleks Zavoda, a posebno oni dijelovi i prostori u kojima se pružaju zdravstvene usluge, pružaju lječničke usluge i obavlja liječenje pacijenata su mjesta koja mogu biti ugrožena ovom nesrećom jer to su najrizičnija u kompleksu Zavoda budući da se na tim mjestima obavlja direktni kontakt sa licima koja mogu biti zaražena nekom zaraznom bolešću i koja mogu biti prenosiocu zarazne bolesti. Ova opasnost je posebno izražena u situacijama kada nisu provedene ili je propušteno provođenje temeljnih epidemioloških mjera, i u situacijama kada može doći do kontakta sa asimptomatskim prijenosnicima zarazne bolesti.

Moguće posljedice: ugrožavanje ljudskog zdravlja i života, povećan broj oboljeli, teško oboljeli, povećana stopa smrtnosti, finansijska izdvajanja za liječenje, širenje zaraze među zaposlenicima, zastoj u radu i dr.

3.1.10. Zarazne bolesti životinja - epizootije

Opis nesreće i uzroci nastanka: epizootija je pojava zaraznih bolesti kod životinja koja s obzirom na učestalost, vrijeme, mjesto i ugrožene vrste životinja nadilazi očekivani broj slučajeva. Pojava zaraznih bolesti kod životinja osim ekonomskih šteta može uzrokovati i opasnost po zdravlje ljudi. U kontekstu rizika koje zarazne bolesti životinja mogu ostaviti po zaposlenike pravnog lica rizik od nastanka ovih nesreća je mali upravo zbog činjenice da zaposlenici pravnog lica ne dolaze u direktni svakodnevni kontakt sa zaraženim životinjama.

Zoonoze su kao profesionalna bolest najprisutnije kod zdravstvenih radnika u grani veterinarske delatnosti, **ali mogu se pojaviti i kod zdravstvenih radnika drugih grana ako dođu u iznenadni kontakt sa potencijalno zaraženim životinja ili pak ukoliko dođu u neposredni**

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

kontakt sa nekim od bolesnika, a da pritom nisu upoznati s potrebnim merama zaštite.

Uzročnici zoonoza uzrokuju kliničku sliku koja može biti bez simptoma, blagog toka pa sve do komplikacija koje mogu završiti smrću, zbog čega je izuzetno važno staviti pod kontrolu ovakve infekcije.

***Učestalost pojavljivanja:** skoro svake godine evidentira se veći broj slučajeva zaraznih bolesti životinja – epizootija i zoonoza. Prema podacima Zavoda za javno zdravstvo u 2022. godine evidentirana su 28 slučajeva zoonoza (9 slučajeva bruceloze, 9 slučajeva majmunskih boginja, 8 slučajeva Q-fever i 2 slučajeva leptospirosis) u 2023. godini Zavod za javno zdravstvo registrovao je 11 slučajeva zoonoza. *Kada je riječ o broju registrovanih ovakvih bolesti kojima je bilo izloženo predmetno pravno lice i njegovi zaposlenici, do sada nije registrovan ni jedan slučaj iz čega proizilazi zaključak o vrlo niskoj vjerovatnoći rizika od nastanka ove nesreće po predmetno pravno lice.**

***Intezitet djelovanja:** zavisi od skupine bolesti odnosno kategorije bolesti i mogućnosti njenog prijenosa na ljude. Težina simptoma oboljenja u ljudi može varirati od blagih simptoma do po život opasnih stanja. Zoonoze mogu biti posebno opasne za trudnice, starije osobe - zaposlenike, te za ljude-zaposlenike s oslabljenim imunološki sistemom.*

***Vrijeme trajanja:** mogu da traju po nekoliko mjeseci.*

***Područje koje može biti ugroženo:** područje svih općina u Kantonu Sarajevo, a naročito onih koje budu pogođene nekom nesrećom, a u konkretnom slučaju pravnog lica ugrožen je lokalitet na kojem se pružaju zdravstvene usluge i gdje zbog prirodne svog posla zdravstveni radnici se svakodnevno susreću sa pacijentima koji mogu biti potencijalno zaraženi nekom zaraznom bolesti iz skupine zoonoza.*

***Moguće posljedice:** ugrožavanje ljudskog zdravlja i života, povećan broj oboljelih, zdravstvene komplikacije oboljelih, finansijska izdvajanja za liječenje, širenje zaraze među zaposlenicima, zastoj u radu i dr.*

3.1.11. Zarazne bolesti bilja i biljne štetočine

***Opis nesreće i uzroci nastanka:** pod biljnim bolestima, podrazumjevaju se oboljenja koja su prouzrokovana gljivicama, bakterijama, virusima, mikroplazmama ili njima sličnim*

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

organizmima i parazitnim cvjetonošama, a pod biljnim štetočinama - štetni insekti, štetne grinje, štetne stonoge, štetne nematode, štetni puževi, štetni sisari i štetne ptice. Budući da se na širem lokalitetu naselja, u kojem se nalazi objekat Zavoda, nalaze velike šumske površine i dosta zelenih/travnatih površina, te imajući u vidu činjenicu da se u sklopu Zavoda nalazi i platenik za uzgoj različitih sorti povrća za potrebe korisnika ove zdravstvene ustanove, postoji mogućnost pojave biljnih bolesti i biljnih štetočina. Biljne bolesti u kompleks /objekat Zavoda mogu dospjeti i izvana unošenjem različiti sorti voća i povrća (za potrebe ishrane pacijenata i zaposlenika), unošenjem cvijeća i drugih biljaka koje potencijalno mogu biti zaražene. Također, tu je opasnost od prijenosa bolesti putem štetnih insekata ubodi komarca, mušica i dr. insekata.

Učestalost pojavljivanja: pod utjecajem različitih faktora i vremenskih prilika pojavlju se svake godine uglavnom na šumskim i poljoprivrednim kulturama.

Intezitet djelovanja: intenzitet djelovanja štetočina i biljnih bolesti zavisi i od njihovih bioloških osobina: načina života, stepena agresivnosti, brzine razmnožavanja i širenja, izdržljivosti na klimatske uvjete i otpornosti na sredstva zaštite biljaka.

Vrijeme trajanja: različito u zavisnosti od tipa i inteziteta bolesti.

Područje koje može biti ugroženo: cjelokupno područje Kantona Sarajevo, promatrano u širem obuhvatu, odnosno područje mjesne zajednice Nahorevo i lokalitet Zavoda, promatrano u užem obuhvatu.

Moguće posljedice: mogu izazvati posljedice po ljude, biljni i životinjski svijet u neposrednoj ili široj okolini. Kod ljudi biljne bolesti i bilje štetočnine mogu izazvati alergijske reakcije, iritacije kože, kihanje, svrbež, unos otrovnih toksina u organizam i ozbiljne zdravstvene poteškoće.

3.2. Tehničko-tehnološke nesreće

3.2.1. Veliki požari i tehničko-tehnološke eksplozije

Opis nesreće i uzroci nastanka: požar je nekontrolisano, samoodrživo sagorijevanje koje se nekontrolisano širi u prostoru i vremenu. Prema mjestu nastanka, požari se mogu podijeliti na: unutrašnje ili požare u zatvorenom prostoru i vanjske ili požare na otvorenom prostoru.

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Požarom u zatvorenom prostoru ili unutrašnjim požarom smatra se požar koji se razvija u zatvorenom prostoru - najčešće u jednoj ili više prostorija, tehničkim prostorijama, unutrašnjim dijelovima konstrukcija, odnosno unutar građevinskih objekata različite namjene (javnim objektima, poslovnim i drugim objektima). Požarom na otvorenom prostoru ili vanjskim požarom smatra se požar koji se razvija na otvorenom prostoru - izvan objekata (kada gori nisko rastinje, trava, grmlje, šiblje, šumske površine i dr.).

Svako prisustvo određene količine zapaljive, eksplozive ili druge opasne tvari u zatvorenom ili na otvorenom prostoru (posebno onih opasnih materija koje su samozapaljive ili imaju veoma niske tačke paljenja), predstavlja požarnu opasnost i utječe na povećanje rizika od požara u tom prostoru ili na tom lokalitetu.

Požari, kada se dese, a posebno kada su nekontrolisani ili kada su dobili na intezitetu nanose velike materijalne štete po materijalna dobra i ugrožavaju ljudske živote. Obzirom na raširenost iskorištavanja vatre, opasnost od požara postoji uprkos mjerama opreza te su česta pojava, koja se razvija pod različitim okolnostima. Opći razvoj tehnologije, uvođenje novih procesa vezanih za primjenu zapaljivih i eksplozivnih materija, korištenje materijaza za izgradnju objekata, nova vrsta goriva, koncentracija materijalnih dobara na maloj površini, ispuštanje toksičnih plinova, uskladištenje zapaljivih i eksplozivnih materija na neadekvatne lokalitete, statički elektricitet, neadekvatna zaštite tehnoloških mjesta sa povećanom opasnošću od nastanka požara i tehnološke eksplozije mogu imati katastrofalne posljedice kako po pravno lice tako i društvo i lokalne zajednice.

Kada je riječ o tehnološkim eksplozijama one nastaju kao posljedica upotrebe zapaljivih tečnosti, plinova, čvrstih-praškastih hemijskih materija (jedinjenja i smjesa), te ostalih gorivih materija koje sa zrakom mogu stvoriti eksplozivnu smjesu - eksplozije. Plinovi i pare zapaljivih tečnosti mogu goriti plamenom, ili trenutno sagoriti, odnosno eksplodirati.¹² Kada dođe do miješanja u određenom omjeru sa zrakom stvara se eksplozivna smjesa. Taj omjer zavisi od „granice

---

¹² Eksplozija je iznenadna ekspanzija plina koja može proizaći iz brze reakcije oksidacije ili raspada, sa ili bez porasta temperature i koja može dovesti do pojave požara. Eksplozija je prema literaturi proces naglog sagorijevanja koji nastaje kao posljedica upotrebe zapaljivih tečnosti, zapaljivih gasova i ostalih gorivih materija koje sa zrakom mogu stvoriti eksplozivnu smjesu eksplozivnih materija praćenu udarnim talasom pritiska produkata sagorijevanja i porastom temperature, kojim se ugrožavaju život i zdravlje ljudi i materijalna dobra.

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

eksplozivnosti”, odnosno od „područja eksplozivnosti”. Što je područje eksplozivnosti šire, to su plin ili para opasniji. Dovoljna je samo jedna iskra da se ta smjesa zapali ili da nastane eksplozija ili požar. Iskrenje je gotovo nemoguće spriječiti, jer ono može nastati na različite načine (upotreba metalnog alata, električna struja, potkovice, čavli-ekseri na cipelama, elektromotori i slično). Da bi se pare mogle zapaliti ili eksplodirati, tečnost treba zagrijati na određenu temperaturu, što se naziva plamištem.

Učestalost pojavljivanja: požari su česta pojava u Kantonu Sarajevo i na području svih općina. Jako veliki je broj registrovanih požara po općinama u Kantonu Sarajevo. Kada je riječ o požarnim nesrećama u pravnom licu JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ prema informacijama odgovornog osoblja do sada nisu evidentirani požarni akcidenti u objektima prostorijama i materijalnim dobrima pravnog lica.

Intezitet djelovanja: na intezitet požara može da utječe nekoliko faktora, a ključni faktor je vrijeme za koje se požar može razviti iz početne faze do faze buktanja ili faze potpunog izgaranja. Pored vremena važni faktori koji utječu na intezitet požara zatvorenog prostora odnosno požara građevine su: udaljenost građevine od vatrogasnih snaga, vatrootpronost građevine, podjela građevine na požarne sektore, provedene mjere zaštite od požara tj. postojanje aktivnih i stabilnih sistema za javljanje i gašenje požara, osiguranost opreme i sredstava za gašenje požara te obučenosn radnika za gašenje požara.

Vrijeme trajanja: vrijeme trajanja požara u direktnoj je vezi sa vremenom otkrivanja požara i vremenom aktiviranja i angažovanja snaga na gašenju požara tj. vremenom dolaska vatrogasnih snaga na mjesto gašenje požara. Shodno tome, vrlo je važno da pravno lice razvija vlastite kapacitete i resurse (kroz obučavanje zaposlenika za djelovanje u požarnim nesrećama i osiguranje adekvatnih količina sredstava za gašenje požara, te planskom provođenju arhitektonsko-građevinskih i tehničko-tehnoloških mjera zaštite od požara) koje bi moglo angažovati na gašenju požara odmah po njegovom uočavanju ili pak sprječavanju njegovog širenja do dolaska profesionalnih vatrogasnih snaga.

Područje koje može biti ugroženo: ovom nesrećom je ugroženo cjelokupno područje Kantona Sarajevo, samim tim i područje općine Centar i sva pravna lica, poslovni objekti, stambeni i drugi objekti i građevine, koje se nalaze na području Kantona/Općine. Kada je riječ o objektu

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Zavoda budući da se radi o građevini za javnu upotrebu u kojoj se okuplja veći broj lica, te imajući u vidu činjenicu da se radi o građevinama veće tlocrtne površine i spratnosti, unutar kojih se nalaze i određene tehničke i servisne prostorije (server soba, plinska kotlovnica, spremnik goriva (mazuta), arhiva zavoda sa medicinskom dokumentacijom pacijenta, radionice, vešeraj i dr. tehničke prostorije), objekat Zavoda je pripada kategoriji požarno visokougroženih građevina. Na osnovu navedenih parametara objekat zavoda se prema Pravilniku o uslovima, osnovima i kriterijima za klasifikaciju građevina u kategorije požarne ugroženosti („Službene novine FBiH“ broj: 79/11) klasifikuje u prvu kategoriju požarne ugroženosti PU1 (visoko zahtjevne građevine).

Moguće posljedice: uništenje infrastrukture pravnog lica, izgaranje objekata, opreme i materijalno-tehničkih sredstava Zavoda, arhivske građe i drugih materijalnih dobara, zagađenje okolišta, a najgore moguće posljedice su po život i zdravlje ljudi koje mogu biti sa smrtnim ishodom.

3.2.2. Radioaktivno i drugozagaćenje zraka, vode i zemljišta

Opis nesreće i uzroci nastanka: do radioaktivnog zagađivanja vazduha, vode, zemljišta i namirnica biljnog i životinjskog porijekla može da dođe kao posljedica: nuklearnih ratnih dejstava na području Bosne i Hercegovine i Evrope i šire, oštećenja na nuklearnim elektranama, kao posljedica kvarova ili poremećaja u tehnološkom procesu rada nuklearnih elektrana, potresa, terorističkih diverzija i ratnih dejstava, uticaja pojačanog prirodnog radioaktivnog zračenja, uticaja zračenja raznih uređaja koji u sebi sadrže radioaktivne materije. Do zagađivanja vode, vazduha, zemljišta raznim vrstama zagađujućih i štetnih materija (gasovitog, tečnog i čvrstog stanja) može doći kao posljedica: emisije zagađenja iz: saobraćajnih motornih vozila, kotlovnica koje rade na čvrsta, tečna i gasovita goriva i pojedinačnih ložišta u domaćinstvima koja koriste peći na čvrsta goriva. Do kontaminacije namirnica biljnog i životinjskog porijekla može doći kao posljedica djelovanja raznih štetnih materija fizičko-hemijskog i mikrobiološkog porijekla. Ugroženost od bioloških agenasa ogleda se u prisustvu i toksičnom djelovanju mikroba (bakterije, virusi, rikecije i protozoe) i toksina-otrovnih produkata djelovanja bakterija. Biološki agensi izazivaju oboljenja kod ljudi, životinja i biljki. Većina bioloških agenasa je zarazna i prenosi se sa oboljelog čovjeka na zdravog. Postoje biološki agensi koji izazivaju oboljenje samo kod ljudi koji su ih direktno unijeli u organizam

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

preko hrane ili vode. Biološka kontaminacija hrane i vode, u mirnodopskim uslovima, uglavnom je posljedica antisanitarne manipulacije hranom, počevši od sirovina, preko transporta, prerade i prometa, pa do konzumacije hrane.

Učestalost pojavljivanja: do sada nisu evidentirana radioaktivna zagađenja na području Bosne i Hercegovine dok su evidentirana druga zagađenja vode, vazduha i zemljišta. Posebno su rizična zagađenja zraka koja s obzirom na visok stepen urbanizacije i industrijalizacije su izražena u urbanim sredinama Grada Sarajeva gdje se često, a posebno u zimskim periodima bilježe velika prekoračenja dozvoljenih vrijednosti zagađenja zraka. Stanje zagađenosti zraka u direktnoj je vezi sa emisijama zagađujućih materija u atmosferu, a dva najznačajnija izvora zagađenja na području općine Centar su: individualna ložišta i saobraćaj.

Intenzitet djelovanja: intenzitet nesreće može se kretati od samo blagog prelaska dopuštenih godišnjih nivoa ekvivalentnih doza štetnih zračenja i zagađujućih čestica (zrak, voda, zemlja) do nesreća većih razmjera koje ostavljaju šire posljedice na zdravlje ljudi i okoliš. U posljednjih nekoliko godina bilježe se značajna prekoračenja dozvoljenih vrijednosti zagađenja zraka te je problem zagađenosti zraka u Kantonsu Sarajevo, a posebno u urbanim dijelovima postao jedan od gorućih problema koji u velikoj mjeri ugrožava zdravlje stanovnika Kantona.

Vrijeme trajanja: dužina trajanja događaja može biti od nekoliko minuta do nekoliko dana, mjeseci ili godina (u slučaju teških nesreća na nuklearnim postrojenjima).

Područje koje može biti ugroženo: područje cijelog Kantona može biti ugroženo od radioaktivnog zagađivanja u slučajevima većih havarija u nuklearnim elektranama koje se nalaze najbliže našoj zemlji i od eventualne upotrebe nuklearnog oružja u ratu u blizini granica Bosne i Hercegovine, dok su od zagađenosti zraka uslijed ispuštanja štetnih zagađujućih materija najugroženiji centralni dijelovi gradskih općina, te općina Ilidža, Hadžići i Ilijaš. Kontaminacija vodotoka je najizraženija na područjima koja se nalaze nizvodno od industrijskih i energetske postrojenja, kao i poljoprivrednih gazdinstava, te u gradskim područjima i drugim većim urbanim naseljima, gdje se komunalne i druge gradske otpadne vode ispuštaju u vodotoke bez prethodnog prečišćavanja. Kontaminacija zemljišta komunalnim čvrstim i drugim otpadnim materijalom, kao i tehnološkim otpadom, prisutna je na području svih općina u Kantonu gdje se nalaze divlje deponije čvrstog komunalnog i drugog otpada.

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Moguće posljedice: u slučaju nuklearne havarije posljedice po ljude su katastrofalne, dok kada je riječ o posljedicama nesreće izazvane zagađenjem vazduha, vode i zraka one mogu da budu različite u zavisnosti od vrste zagađenja: tako u slučaju kontaminacije vode može doći do obolijevanja ljudi i nastanak sljedećih bolesti: sepsa, meningitis, infekcije gastrointestinalnog trakta, zapaljenje pluća, dijareja, svrab, hepatitis, respiratorne infekcije i drugo. U slučajevima kontaminacije vazduha moguć je nastank bolesti kao što su: pogoršanje simptoma astme, respiratornih i kardiovaskularnih bolesti, povećan broj prijema u bolnice, te smrtnost od kardiovaskularnih i respiratornih bolesti i rak pluća. Kod zagađenja otpadom moguće je nastanak različitih zaraznih bolesti.

3.3. Ostale nesreće

3.3.1. Opasnosti od mina i NUS-a

Opis nesreće i uzroci nastanka: opasnosti od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava predstavljaju opasnosti koje mogu voditi ubijanju ili onesposobljavanju ljudi odnosno žive sile te uništenju objekata i materijalno-tehničkih sredstava subjekta koji je došao u kontakt sa istim.

Učestalost pojavljivanja: još uvijek se pojavljuju pojedinačni slučajvi nesreća izazvanih minama i NUS-om, svakim danom broj tih nesreća je manji jer sve manji broj zaostalih mina i NUS-a.

Intezitet djelovanja: broj nesreća izazvanih minama i neeksplozivnih ubojnih sredstava smanjuje se svake godine jer je veliki broj mina i NUS-a već ukonjen u sklopu programa deminiranja.

Vrijeme trajanja: nesreće se dešavaju tokom cijele godine ali uočene su pravilne varijacije koje ukazuju da su periodi kada počinju jesenji i proljetni radovi najrizičniji.

Područje koje može biti ugroženo: područje cijelog Kantonu može biti potencijalno ugroženo od nesreća izazvanih MES-a i NUS-a. Kada je riječ o lokalitetu na kojem se nalazi objekat/infrastruktura Zavoda ovaj lokalitet je dekontaminiran i ne postoji opasnost od nastanka ovakve vrste nesreće na ovom lokalitetu.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Vjerovatnoća nastanka ovakvog vida nesreće je izrazito niska, ali je u analizi nije moguće upotpunosti izostaviti, posebno zbog činjenice da je opasnost od MES-a i NUS-a kao rizik prepoznata i kroz kantonalnu Procjenu ugroženosti jer područje Kantona Sarajevo i Bosne i Hercegovine još uvijek nije u potpunosti očišćeno od MES-a i NUS-a koji je zaostao iz proteklog rata. Prema podacima BH MAC-a, Trenutna veličina sumnjive opasne površine na mine u BiH iznosi 838 km² od čega u Kantonu Sarajevo 48,56 km².¹³

Moguće posljedice: ugrožavanje ljudskih života, smrt, onesposobljavanje i invaliditet, uništenje objekta i materijalno-tehničkih sredstava. U poslijeratnom periodu u Bosni i Hercegovini je od MES i NUS-a stradala 1781 osoba, od čega 624 sa smrtnim ishodom. Prilikom obavljanja poslova humanitarnog deminiranja u BiH su stradala 133 deminera, od čega 53 deminera smrtno.

3.3.2. Velike nesreće u drumskom, željezničkom, vodnom i zračnom saobraćaju

Opis nesreće i uzroci nastanka: uzroci saobraćajnih nesreća na magistralnim, regionalnim i lokalnim putovima na području Kantona su: neprilagođena brzina vožnje, uticaj alkohola, umor vozača, neispravni uređaji na vozilima, klizav kolovoz, oštećenje i odroni na putu.

Učestalost pojavljivanja: saobraćajne nesreće su jako česte nesreće na području Kantona. Dnevno se desi nekoliko saobraćajnih nesreća, kojima mogu biti izloženi i zaposlenici Zavoda. Broj saobraćajnih nesreća u kojima su učestvovala vozila i zaposlenici Zavoda nije poznat jer do sada nisu vođene evidencije o ovim nesrećama.

Intenzitet djelovanja: intenzitet saobraćajnih nesreća kreće se od saobraćajnih nesreća sa manjom materijalnom štetom, do saobraćajnih nesreća sa većom materijalnom štetom, licima sa lakšim tjelesnim povredama, licima sa težim tjelesnim povredama i poginulim licima.

Vrijeme trajanja: saobraćajne nesreće se dešavaju tokom cijele godine.

Područje koje može biti ugroženo: kritična mjesta sa aspekta bezbjednosti saobraćaja su magistralni, regionalni i lokalni putevi, ulice i naselja.

¹³ Dostupno na: <https://www.bhmac.org/trenutna-minska-situacija-plan-izvjestaj/>

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Moguće posljedice: ugrožavanje života i zdravlja ljudi (lakše, teže povrede i povrede sa smrtnim ishodom) oštećenje ili uništenje vozila i materijalno-tehničkih sredstava pravnog lica.

3.4. Procjena rizika od nastanka prirodnih i drugih nesreća

Procjena ugroženosti izrađuje se na temelju svih raspoloživih podataka o prirodnim i drugim nesrećama koje su se u prethodnom razdoblju dešavale ili se mogu desiti na određenom području, posljedicama koje su nastajale ili koje mogu nastati, znanstvenim, tehničkim ili drugim saznanjima i dostignućima i drugim stručnim podlogama koje su korištene ili se mogu koristiti za procjenjivanje pojedinih prirodnih i drugih nesreća.

Sam postupak procjene rizika počiva na tri faze ili koraka, a to su; identifikacija rizika, analiza rizika i evaluacija rizika. Identifikacija rizika je proces pronalaženja, prepoznavanja i opisivanja rizika. To je skrining vježba i služi kao preliminarni korak za narednu fazu analize rizika. Analiza rizika je proces razumijevanja prirode rizika i utvrđivanja nivoa rizika dok je evaluacija rizika proces upoređivanja rezultata analize rizika sa kriterijumima rizika kako bi se utvrdilo da li se rizik i/ili njegova veličina može tolerisati.

Procjenjivanje rizika izvršeno je u skladu sa smjernicama za izradu Procjene rizika, mapiranje i upravljanje katastrofama, radnog dokumenta Europske komisije SEC (2010) 1626 (u daljem tekstu: EU smjernice), koje je donijela Europska komisija 21.12.2010. godine u Briselu.

Prema ISO 31010, rizici su kombinacija posljedica nekog događaja ili opasnosti i povezane vjerovatnoće njegovog nastanka. Posljedice su negativni efekti katastrofe izraženi u pogledu ljudskih uticaja, ekonomskih i ekoloških uticaja, i političkih / društvenih uticaja. Uticaj na živote i zdravlje ljudi bi trebalo mjeriti u skladu sa brojem pogođenih osoba, a ekonomski (privredni) i uticaj na životnu sredinu treba da bude iskazan u domaćoj valuti ili međunarodnoj (euro). Društveno-politički uticaj može se mjeriti na kvantitativno/kvalitativnoj skali koja se sastoji od pet klasa, izraženih u procentima štete u odnosu na budžet društvene zajednice:

- ograničen/beznačajan,
- manji/značajan,
- umjeren/ozbiljan,
- značajan/veoma ozbiljan,

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

- katastrofalan/razoran.

Kategorija relativne učestalosti određene opasnosti je definisana kvantitativnom vjerovatnoćom događaja (koji se pojavljuje na određenom području op. Države, Kantona, Grada, Općine) koja se određuje procentualno od 0–100 i frekvencijom koja se određuje na godišnjem nivou i više.

Kategorija	Posljedica	Vjerovatnoća / frekvencija		
		Kvalitativno	Vjerovatnost	frekvencija
1	Neznatne	Iznimno mala	<1%	1 događaj u 100 godina i rjeđe
2	Male	Mala	1-5 %	1 događaj u 20 do 100 godina
3	Umjerene	Umjerena	5-50%	1 događaj u 2 do 20 godina
4	Značajne	Velika	51-98%	1 događaj u 1 do 2 godine
5	Katastrofalne	Iznimno velika	> 98%	1 događaj godišnje ili češće

Tabela 3. Odnos posljedica-vjerovatnoća

Do ukupnog rizika došlo se zbrajanjem rizika društvenih vrijednosti. Izračun je vršen prema sljedećoj formuli:

$$\text{UKUPAN RIZIK} = \frac{\text{Životizdravlje ljudi} + \text{privreda} + \text{društvena stabilnost i politika}}{3}$$

MATRICA RIZIKA							RIZIK		
Katastrofalne	Posljedice	5							VV
Značajne		4							
Umjerene		3							V
Malene		2							U
Neznatne		1							N

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

OPIS NESREĆE	1	2	3	4	5	NIVO
	Vjerovatnost					
	Iznimno mala	Mala	Umjerena	Velika	Iznimno velika	

Tabela 4. Matrica (dvije osi - posljedica – vjerovatnoća)

OPĆINA	OBJEKAT	VRSTA NESREĆE	RIZIK					
			Najvjerovatniji neželjeni događaj		Nivo	Događaj sa najgorim posljedicama		Nivo
			P	V		P	V	
Centar Sarajevo	JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo, Mahomedovska 172, Čeremina, Centar	Zemljotresi	2	2	umjeren	4	1	umjeren
		Poplave	2	3	umjeren	3	2	visok
		Klizišta i odroni	2	2	umjeren	3	1	umjeren
		Visoki snijeg i sniježni nanosi	2	3	umjeren	3	2	visok
		Olujni vjetar	2	4	umjeren	3	3	visok
		Grad, led ili tuča	2	4	umjeren	3	3	visok
		Suša	2	4	umjeren	2	3	umjeren

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

	Zarazne bolesti ljudi	2	4	umjeren	3	3	visok
	Zarazne bolesti životinja	1	2	nizak	2	2	umjeren
	Zarazne bolesti bilja i biljne štetočine	1	2	nizak	2	1	nizak
	Veliki požari i tehničko-tehnološke eksplozije	3	3	visok	3	3	visok
	Radioaktivno i drugo zagađenje zraka, vode i zemljišta	2	4	umjeren	3	2	visok
	Opasnosti od mina i NUS-a	1	1	nizak	2	1	nizak
	Ostale nesreće, saobraćajne nesreće, tehničke nesreće i dr. identifikovane	2	3	umjeren	3	2	visok

Tabela 5. Prikaz rezultata procjene rizika (zbirna matrica)¹⁴

¹⁴ U procjeni rizika korišteni su podaci o evidentiranim nesrećama i posljedicama istih od strane JU Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo, kao i podaci o identificiranim nesrećama, rizicima i posljedicama istih sa kojima se suočava Kanton Sarajevo (koji su identifikovani i valorizirani u kantonalnoj Procjeni ugroženosti), podaci o identifikovanim rizicima sa kojima se suočavaju Općine u Kantonu Sarajevo, a koji su identifikovani, evidentirani i valorizirani kroz općinske Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća, kao i svi drugi relevantni pokazatelji (podaci) Zavoda za javno zdravstvo Kantona Sarajevo, Federalnog hidrometeorološkog zavoda, Zavoda za javno zdravstvo FBiH, i svih drugih relevantnih i dostupnih podataka na osnovu kojih se moglo procijeniti vjerovatnoća nastana određenog neželjenog događaja i posljedica koje bi takav događaj mogao ostaviti po pravno lice u „užem“ smislu i općinu/kanton u „širem“ smislu.

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

IV MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE JE POTREBNO PROVODITI RADI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

4.1. Prirodne nesreće

1. ZEMLJOTRESI – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – sve opasne materije (zapaljive tečnosti, hemikalije i dr. opasne materije) koje se mogu naći u objektima Zavoda skladištiti i odlagati na propisan način i u skladu sa tehničkim zahtjevima, kako bi se spriječilo izlivanje ovih opasnih materija u radni prostor i radnu okolinu, a što bi moglo ugroziti život i zdravlje zaposlenika i korisnika Zavoda ili uzrokovati nastanak veće tehnološke nesreće (požar, eksplozija i sl.) – u objektu razviti i održavati u ispravnom stanju sistem komunikacija kako bi se osigurala brža komunikacija i uzbunjivanja u slučaju nužde, ali i druge sigurnosne sisteme. – izvršiti obučavanje zaposlenika preduzeća za preduzimanje mjera zaštite i spašavanja u slučaju nastanka nesreća zemljotresa i mjera samozaštite, 	<ul style="list-style-type: none"> – izviđanje i raščišćavanje ruševina tj. eventualno urušenih dijelova objekta Zavoda, utvrđivanje da li se ispod ruševina nalaze ugrožene osobe, te provođenje aktivnosti na njihovom spašavanju, izvlačenju na sigurno mjesto i pružanje adekvatne zdravstvene pomoći, – nakon što se obavi izvlačenje eventualno ugroženih radnika pristupa se spašavanju materijalno-tehničkih sredstava, arhivske građe i druge opreme, – raščišćavanje saobraćajnica prema objektu ukoliko su iste pretrpjele oštećenja, a sve radi nesmetanog prolaza intervencijskih ekipa hitnih službi koje su angažovane na provođenju mjere zaštite i spašavanja od rušenje. 	<ul style="list-style-type: none"> – procjena pričinjenih šteta – asanacija terena (raščišćavanje ruševina, poplavljenih područja i dr. u zavisnosti od vrste nesreće), – popravka objekata, sanacija elektro i PTT mreže, kanizacionih instalacija i druge infrastrukture, – provođenje dezinfekcije, dezinskcije i deratizacije, – ponovno pokretanje aktivnosti Zavoda

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

1. ZEMLJOTRESI – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
	<ul style="list-style-type: none"> – osigurati pisana uputstva za postupanje u slučaju nastanka nesreće koja je izradila KUCZ KS i sa istim upoznati zaposlenike, ali i korisnike – izraditi plan evakuacije i spašavanja u slučaju nastanka nesreće, upoznati se sa putevima evakuacije i lokacijom opreme neophodne za pružanje prve pomoći, sistema uzbunjivanja, – osigurati potrebna sredstva i opremu za ličnu zaštitu zaposlenika, kao i materijalno-tehnička sredstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja, – planirati finansijska sredstva za obučavanje, opremanje i nabavku materijalno – tehničkih sredstava za provođenje mjera zaštite i spašavanja 	<ul style="list-style-type: none"> – pružanje prve pomoći standardnim i priručnim sredstvima na licu mjesta, medicinska trijaža ranjenih, povrijeđenih i oboljelih ljudi, sanitetske evakuacije i transport do najbliže zdravstvene ustanove radi pružanja opće medicinske pomoći ili do odgovarajuće specijalističke zdravstvene ustanove radi potpunog zdravstvenog zbrinjavanja. – zbrinjavanje ugroženih i nastradalih: hitne aktivnosti za smještaj, ishranu i osiguranje drugih prijeko potrebnih uvjeta za život ugroženih i stradalih ljudi. 	

Tabela 6. Mjere zaštite i spašavanja od zemljotresa

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

2. POPLAVE – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – izbjegavati bilo kave građevinske radove koji bi mogli narušiti sigurnost od poplava, na mjestima pojavljivanja podzemnih voda i u blizini vodotoka, – izbjegavati skladištenje arhivske građe i druge opereme, medicinskih uređaja i opreme, informatičke opreme, vrijednih električnih uređaja u podrumске prostorije ili druge dijelove objekta za koji postoji opasnost od ugrožavanja od poplava, – jačati svijest zaposlenika o važnosti zaštite okoliš, – čišćenje odvoda, kanalizacionih šahtova, drenažnih kanala i slivnika oko građevine, kako bi se spriječilo njihovo začepljenje što može voditi poplavama, – planirati i osiguravati mjesta sklanjanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju poplava, – obezbjeđenje opreme koja će može koristiti u borbi protiv poplava, vreće za pijesak, pijesak, alat i dr. 	<ul style="list-style-type: none"> – angažovanje svih raspoloživih ljudskih snaga i materijalno-tehničkih sredstava na spašavanju ugroženih zaposlenika i drugih lica i materijalnih dobara od plavljenja, – postavljanje adekvatnih barijera, veća sa pijeskom kako bi se spriječio prodor vode do objekta i materijalno – tehničkih sredstava, mehanizacije, opreme i sredstava rada, – sklanjanje ugrožene arhivske građe, mjernih uređaja i drugih materijalno-tehničkih sredstava na više etaže odnosno druga sigurna mjesta, – ukazivanje prve medicinske pomoći povrijeđenim, – provođenje higijensko-epidem. mjera, – ostvarivanje kontakata sa nadležnim službama civilne zaštite – saradnja tj. koordinacija svih aktivnosti na zaštiti i spašavanju sa nadležnom Službom civilne zaštite. 	<ul style="list-style-type: none"> – procjena pričinjenih šteta nastalih djelovanjem prirodne nesreće. – asanacija terena (raščišćavanje ruševina, poplavljenih područja i dr. u zavisnosti od vrste nesreće), popravka objekata, sanacija kanalizacionih instalacija i druge infrastrukture, – provođenje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, – ponovno pokretanje poslovnih aktivnosti preduzeća.

Tabela 7. Mjere zaštite i spašavanja od poplava

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

3. KLIZIŠTA I ODRONI ZEMLJIŠTA – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – ukoliko se uoče bilo kava pomjeranja zemljišta na lokalitetu na kojem se nalazi objekat u kojem su smještene prostorije pravnog lica, a koja mogu uvjetovati deformacije zemljišta i ugroziti objekat o tome obavijestiti nadležnu Službu civilne zaštite općine Centar Sarajevo na čijem teritoriju se nalazi ugroženi objekat, Kantonalnu upravu civilne zaštite Kantona Sarajevo i druge relevantne ustanove, kako bi se blagovremeno planirale mjere zaštite i spašavanja i sanacije klizišta – razmotriti mogućnost napuštanja ugroženog mjesta, pod uvjetom da se to može sigurno učiniti; – postupati po uputama nadležnih organa Kantona Sarajevo i Općine, – izrada planova za smještaj, evakuaciju i zbrinjavanje iz ugroženog objekta na sigurnu lokaciju, 	<ul style="list-style-type: none"> – ukoliko se na predmetnom lokalitetu evidentira klizište koje ozbiljno prijeti da ugrozi objekte, objekte je potrebno napustiti, ukoliko je to moguće učiniti na siguran način i staviti van funkcije, te pristupiti sanaciji klizišta, – u slučaju ugrožavanja bezbjednosti zaposlenik i materijalnih dobara pravnog lica, izvršiti evakuacija potencijalno ugroženih zaposlenika, pacijenata i materijalnih dobara na drugu sigurnu lokaciju do sanacije klizišta i osiguranja stabilnosti lokaliteta i objekata, – obavijestiti ostale prisutne osobe u objektima Zavoda i organizovati njihovu evakuaciju i sklanjanje na sigurnu lokaciju, – pružanje prve medicinska pomoći unesrećenim/ugroženim. 	<ul style="list-style-type: none"> – procjena pričinjenih šteta nastalih djelovanjem prirodne nesreće – asanacija terena, – popravka objekata i sanacija prateće infrastrukture (elektro mreže, vodovodna i kanalizaciona mreža, ptt mreža, gasna mreža i dr. kritične infrastrukture neophodne za ponovno neometano funkcionisanje Preduzeća), – provođenje dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije, – ponovno pokretanje redovne djelatnosti i aktivnosti Zavoda.

Tabela 8. Mjere zaštite i spašavanja od klizišta

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

4.VISOKI SNIJEG I SNIJEŽNI NANOSI – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – planirati aktivnosti i sredstva za suočavanje sa visokim snijegom, a što podrazumijeva i nabavku potrebnih materijalno-tehničkih sredstava za čišnjenje snijega i poledice sa krovova, putnih komunikacija, pješačkih staza, osiguranje posipnog materijala za uklanjanje poledice i snijega sa putnih komunikacija, parking, pješačkih staza i trotoara u krugu Zavoda, – osigurati redovno čišćenje oluka i okapnica na krovu kako bi se spriječilo njihova začepljavanje i u vrijeme niskih temperatura stvaranje ledenica koje mogu ugroziti prolaznike i zaposlenike, – vršiti redovno obrezivanja košanja stabala u krugu Zavoda koja bi usljed visokog snijega i olujnog vremena mogla da se polome i ugroze zaposlenike, pacijente, korisnike i posjetioce. 	<ul style="list-style-type: none"> – praćenje vremenske prognoze i biti spreman za spašavanje, – angažovanje svih raspoloživih ljudskih snaga i materijalno-tehničkih sredstava na raščišćavanju snijega sa krovnih konstrukcija, putnih komunikacija i drugih infrastrukturnih objekata u vlasništvu pravnog lica ali i lokalnoj zajednici, – ostvarivanje kontaktna sa nadležnom službom civilne zaštite općine Centar i sa Kantonalnom upravom civilne zaštite, – sklanjanje ugroženih ljudi i materijalnih dobara odnosno evakuacija ugroženih radnika, – pružanje prve medicinske pomoći potencijalno ugroženim radnicima i lokalnom stanovništvu u lokalnim zajednicama gdje su angažovane snage i sredstva pravnog lica. 	<ul style="list-style-type: none"> – asanacija terena, – popravka objekata i sanacija prateće infrastrukture (elektro mreže, vodovodna i kanalizaciona mreža, ptt mreža, gasna mreža i dr. kritične infrastrukture neophodne za ponovno neometano funkcionisanje Preduzeća), – provođenje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, – ponovno pokretanje redovne djelatnosti i aktivnosti Zavoda – procjena pričinjenih šteta nastalih djelovanjem nesreće.

Tabela 9. Mjere zaštite i spašavanja od visokog snijega i sniježnih nanosa

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

5. JAKI I OLUJNI VJETROVI – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – evidentirati infrastrukturu pravnog lica koja može biti ugrožen u slučaju naleta jakih vjetrova koja bi se mogla obrušiti i time ugroziti zaposlenike, pacijente i, prolaznike, vozila i druga materijalna dobra na predmetnom lokalitetu, te osigurati dodatne mjere osiguranja mehaničke stabilnosti ovih elemenata. – uklanjanje predmeta koji bi uslijed jakog vjetra mogli pasti i time ugroziti sigurnost radnika ili ugroziti materijalna dobra pravnog lica. – uklanjanje i održavanje stabala u blizini objekata i infrastrukturnih lokacija Zavoda kako bi se spriječilo njihov obrušavanje da susjedne objekte i kritičnu infrastrukturu lokalne zajednice ili ugrožavanje života i zdravlja zaposlenika. 	<ul style="list-style-type: none"> – angažovanje svih raspoloživih snaga na spašavanju potencijalno ugroženih zaposlenika i materijalno – tehničkih dobara, – sklanjanje ljudi i materijalno – tehničkih sredstava, – preduzimanje hitnih mjera na uklanjanju iščupanih i polomljenih stabala sa saobraćajnica, – pružanje prve medicinske pomoći potencijalno ugroženim radnicima i lokalnom stanovništvu u lokalnim zajednicama gdje su angažovane sga i sredstva preduzeća. 	<ul style="list-style-type: none"> – procjena pričinjenih šteta nastalih djelovanjem nesreće, – asanacija terena, – popravka objekata i sanacija prateće infrastukture (elektro mreže, vodovodna i kanalizaciona mreža, ptt mreža, gasna mreža i dr. kritične infrastrukture neophodne za ponovno neometano funkcionisanje Zavoda) – provođenje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, – ponovno pokretanje redovne djelatnosti i aktivnosti Zavoda.

Tabela 10. Mjere zaštite i spašavanja od jakih i olujnih vjetrova

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

6. GRAD, LED, TUČA I UDAR GROMA – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – praćenje vremenske prognoze i obavještenja nadležne civilne zaštite i drugih organa o mogućim pojavama grada radi pravovremenog preduzimanja mjera zaštite i spašavanja, – preduzimanje svih neophodnih preventivnih mjera koje mogu utjecati na zaštitu od oluja i grada kao što su izgradnja nadstrešnica za vozila i opremu koja se postavlja na otvorenom. – u slučaju jakog nevremena i grmljavine izbjegavati boravak i rad na otvorenom kao i upotreba opreme sa metalnim dijelovima, – educirati sve zaposlenike o mjerama samozaštite posebno za vrijeme boravka na otvorenom prostoru u situacijama pojave grada, leda i jakog nevremena praćenog grmljavinom i udarima groma. – zaključivanje odgovarajućeg osiguranja koje pokriva štete od grada. 	<ul style="list-style-type: none"> – sprječavanje nastanka štetnih posljedica i otklanjanje štetnih posljedica nastalih djelovanjem oluja i grada, – sklanjanje ljudi materijalnih dobara, posebno motornih vozila sa otvorenog prostora na sigurna mjesta (garaže i druge građevinske i natkrivene objekte), – pružanje prve medicinske pomoći potencijalno ugroženim radnicima i i osobama koje se u vrijeme djelovanja nesreće nalaze u objektima Zavoda. 	<ul style="list-style-type: none"> – procjena eventualno pričinjenih šteta, – asanacija terena i izvršavanje potrebnih građevinskih radova na oštećenim zgradama i objektima, sanacija eventualno oštećenih elektrovodova i nadzemne ptt infrastrukture, čišćenje granja i stabala koja su stradala u oluji, – prikupljanje podataka i utvrđivanje obima posljedica nastalih od djelovanja prirodne nepogode (oluje i grada), – ponovno pokretanje aktivnosti pravnog lica.

Tabela 11. Mjere zaštite i spašavanja od grada, leda, tuče i olujnog nevremena praćenog udarima groma

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

7. SUŠA – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – preduzimanje svih neophodnih preventivnih mjera, prije perioda u kome je moguća suša, u cilju lakšeg prevazilaženja ove prirodne nesreće, osiguranje zaliha vode za piće i sanitarne potrebe, – osiguranje vode za potrebe gašenja požara ili pak dodatne mobilne opreme za gašenje požara, – preduzeti dodatne mjere zaštite od požara tehnoloških mjesta na kojima je povećana opasnost od nastanka požara i tehnološke eksplozije (arhive, server sobe, desk centri, različite radionice) – edukacija radnika u cilju osposobljavanja za samozaštitu u slučaju pojave suše. 	<ul style="list-style-type: none"> – hitne aktivnosti za snabdijevanje radnika vodom za piće i za higijenske potrebe, u sušom ugroženim područjima, – pružanje prve pomoći standardnim i priručnim sredstvima na licu mjesta, povrijeđenih i oboljelih ljudi, – kontrola higijenske ispravnosti vode za piće iz bunara i izvorišta, koji služe za alternativno snabdijevanje, – angažovanje svih raspoloživih ljudskih snaga i materijalno – tehničkih sredstava na provođenju potrebnih aktivnosti u cilju zaštite ljudi i materijalnih dobara; 	<ul style="list-style-type: none"> – procjena pričinjenih šteta. – asanacija terena. – otklanjanje svih posljedica koje su nastale kao posljedica suše. – ponovno pokretanje aktivnosti u Zavodu.

Tabela 12. Mjere zaštite i spašavanja od suše

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

8. ZARAZNE BOLESTI LJUDI – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – preduzeti preventivne radnje i aktivnosti kako bi se spriječilo izbijanje zaraznih bolesti i njihovo širenje, a između ostalog: održavanje sanitarno-tehničkih i higijenskih uvjeta u svim prostorijama, – vršenje obavezne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, kao posebne mjere za suzbijanje širenja određenih zaraznih bolesti. – vršenje zdravstvenog nadzor nad kliconošama, zaposlenicima i drugim licima i provođenje karantina, kućne izoacije – kliconoša i zaposlenika, – imunizacija zaposlenika, – educirati zaposlenike o mjerama prevencije i zaštite u slučaju nastanka odnosno javljanja zaraznih bolesti u kolektivu , – osigurati provođenje svih drugih mjera zaštite od zaraznih bolesti kako je propisano Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti. 	<ul style="list-style-type: none"> – organizacija i utvrđivanje uzroka nastanka nesreće i kontrola širenja iste, – eventualne oboljele evidentirati, te iste izolirati kako bi se onemogućilo prenošenje / širenje bolesti uz obavezno liječenje oboljelih. – zabrana većih okupljanja u objektima Bolesti, – donošenje naredbe o korištenju lične zaštitne opreme i sredstava zaštite, – provođenje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije radnih prostora, mehanizacije i opreme, – zabrana pristupa određenim objektima i lokacijama, – druge mjere prema uputama nadležnih institucija zdravstva, epidemioloških službi. 	<ul style="list-style-type: none"> – procjena pričinjenih šteta – asanacija terena, – provođenje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije – ponovno pokretanje aktivnosti Zavoda.

Tabela 13. Mjere zaštite i spašavanja od zaraznih bolesti ljudi

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

9. ZARAZNE BOLESTI ŽIVOTINJA – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – održavanje sanitarno-tehničkih i higijenskih uvjeta u svim radnim i pomoćnim prostorima, – provođenje mjera dezinfekcije, dezinskcije, deratizacije osoba i prostora koje su dolazile u kontakt sa životinjama (potencijalno zaraženim), – osigurati provođenje svih drugih mjera zaštite od zaraznih bolesti kako je propisano Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti. – poduzeti mjere zaštite od upada i mogućih napada divljih životinja i pasa lualica na zaposlenike, pacijente i posjetitelje, a koje uključuju ograđivanje kompleksa Zavoda pozivanje nadležnih preduzeća KJKP “Rad” d.o.o. Sarajevo ili JP “Veterinarska stanica “d.o.o. Sarajevo koje vrše usluge hvatanja i sklanjanja pasa lualica iz lokalne zajednice. – osigurati određene količine zmijskih protuotrova / seruma i zaštitnih cjepiva. 	<ul style="list-style-type: none"> – eventualne oboljele evidentirati, te iste izolirati kako bi se onemogućilo prenošenje / širenje bolesti uz obavezno liječenje oboljelih. – provođenje dezinfekcije, dezinskcije i deratizacije radnih prostora, mehanizacije i opreme, – druge mjere prema uputama nadležnih institucija zdravstva, epidemioloških službi. 	<ul style="list-style-type: none"> – provođenje dezinfekcije, dezinskcije i deratizacije opreme, objekata, prevoznih sredstava i drugih mjesta na kojima je boravila zaražena osoba.

Tabela 14. Mjere zaštite i spašavanja od zaraznih bolesti životinja

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

10. ZARAZNE BOLESTI BILJA MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – provođenje redovnih i propisanih higijensko-epidemioloških mjera u poslovnim prostorijama i vozilima, – osigurati određene količine lijekova protiv uboda insekata (komaraca, mušica, pčela) kao i protualergena, – edukacija zaposlenika o mjerama zaštite i spašavanja od zaraznih bolesti bilja i biljnih štetočina. 	<ul style="list-style-type: none"> – provođenje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije radnih prostora, – zabrana pristupa određenim objektima i lokacijama, 	<ul style="list-style-type: none"> – procjena šteta – provođenje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije poslovnih prostorija,

Tabela 15. Mjere zaštite i spašavanja od zaraznih bolesti bilja i biljnih štetočina

4.2. Tehničko-tehnološke nesreće – mjere zaštite i spašavanja

11. VELIKI POŽARI I TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE EKSPLOZIJE – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – izraditi ili uskladiti postojeću procjenu ugroženosti od požara i Plan zaštite od požara i eksplozija sa Metodologijom za izradu procjene ugroženosti i Uredbom o sadržaju i načinu planova zaštite i 	<ul style="list-style-type: none"> – angažovanje svih raspoloživih ljudskih snaga i materijalno-tehničkih sredstava na gašenju požara i sprječavanju njegovog širenja, 	<ul style="list-style-type: none"> – procjena pričinjenih šteta

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

11. VELIKI POŽARI I TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE EKSPLOZIJE – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<p>spašavanja i planova zaštite od požara (“Službene novine FBiH” broj: 8/11)</p> <ul style="list-style-type: none"> – redovno vršiti ažuriranje procjene ugroženosti od požara i plana zaštite od požara za objekte Zavoda i analizirati moguće uzroke nastanka požarnih nesreća i definisanja mjera zaštite od požara, – izvršiti izmještanje arhivske građe iz prostora server sobe, a arhivu izvesti kao zasebne požarni sektor jer arhivske prostorije predstavljaju mjesta u kojima je prisutno izrazitov veliko opterećenje (prema smjernicama Austrijskog vatrogasnog saveza TRVB 100 požarno optereće u arhivskim prostorima iznosi 12600 MJ/m²). – prosotr gasne kotlovnice izvesti kao zaseban požarni sektor i u skladu sa uslovima utvrđenim u Pravilniku o projektovanju, građenju i održavanju gasnih kotlovnica. – osigurati vanjsku hidrantsku mrežu za gašenje požara. 	<ul style="list-style-type: none"> – pozivanje vatrogasnih snaga u akciju gašenja požara, – osigurati adekvatan pristup i precizne podatke pristigloj vatogasnoj jedinici, – izvršiti evakuaciju ugroženih i eventualno povrijeđenih zaposlenika, – izvršiti skanjanje materijalno – tehničkih sredstava, mehanizacije i opreme koja može biti ugrožena, – angažovanje organa uprave i drugih društvenih subjekata na obezbjeđenju svake vrste pomoći od domaćih institucija. – osigurati dežurstvo nad požarištem dok se u potpunosti ne otkloni požarna opasnost. 	<ul style="list-style-type: none"> – asanacija terena raščišćivanje požarišta, odvoz otpada i uređenje lokaliteta u prvobitno stanje, – provođenje dezinfekcije, dezinskcije i deratizacije – ponovno pokretanje poslovnih aktivnosti preduzeća.

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

11. VELIKI POŽARI I TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE EKSPLOZIJE – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
	<ul style="list-style-type: none"> – osigurati adekvatne količine mobilne opreme i sredstava za gašenje požara, kako to bude utvrđeno Procjenom ugroženosti od požara, – pri izgradnji, renoviranju, rekonstrukciji ili sanaciji objekata ili djela objekata obavezno je poštivanje propisa i tehničkih normativa iz oblasti zaštite od požara, posebnu pažnju posvetiti tehničkim prostorijama kao što su server sobe, elektro sobe, kotlovnica, radionice, vešeraj i arhivske prostorije, – vršiti redovna ispitivanja i periodične preglede aktivnih sistema zaštite od požara i mobilne opreme za gašenje požara onako kako je utvrđeno Procjenom ugroženosti od požara, – redovno provođene obuka zaposlenika iz oblasti zaštite od požara, u skladu sa odredbama iz člana 128. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu Federacije Bosne i Hercegovine, – redovno upoznavati zaposlenike na opasnosti od nastanka požara na 		

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

11. VELIKI POŽARI I TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE EKSPLOZIJE – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
	<p>mjestima na kojima je ta opasnost povećana, što zbog tehnološkog procesa koji se odvija unutar građevine ili na određenom lokalitetu, tako i zbog prisustva određenih zapaljivih i eksplozivnih materija u objektu/objektima,</p> <ul style="list-style-type: none"> – obilježavanje protivpožarnih puteva odgovarajućim svjetlosnim ili drugim znacima koji će se koristiti za slučaj evakuacije, – izraditi plan evakuacije i spašavanja iz poslovnih prostorija pravnog lica, sa istim upoznati sve zaposlenike te vršiti uvježbavanja evakuacije iz objekata, – planirati i provoditi sve mjere zaštite od požara koje su utvrđene kroz Procjenu ugroženosti od požara i Plan zaštite od požara i eksplozija. 		

Tabela 16. Mjere zaštite i spašavanja od velikih požara

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

12. EKSPLOZIJE ZAPALJIVIH TEČNOSTI, GASOVA I DRUGIH OPASNIH MATERIJA – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – identifikovati tehnološka mjesta na kojima je moguć nastanak eksplozije i požara (kotlovnice, spremnici sa zapaljivim tekućinama, gasne instalacije, plinske boce, medicinski gasovi...) – izraditi uputstvo za bezbjedno rukovanje, skladištenje, držanje i transport zapaljivih tečnosti i gasovima kao i eksplozivnih materija – u prostorijama gdje postoji opasnost od stvaranja statičkog elektriciteta preduzeti mjere za njegovu neutralizaciju, – osposobljavanje radnika za pravilno rukovanje gasovima, zapaljivim tečnostima i opasnim materijama, – preduzeti prevnetivne mjere osiguranja objekata od neovlaštenog pristupa, – postaviti znakove upozorenja i zabrane. – osiguranje potrebnih sredstava za gašenje požara, protivpožarne opreme i uređaja, aktivnih i stabilnih sistema za gašenje požara, 	<ul style="list-style-type: none"> – angažovanje svih raspoloživih ljudskih snaga i materijalno-tehničkih sredstava na spašavanju ugroženih radnika i materijalnih dobara, gašenju požara koji se razviju i sprječavanju njegovog širenja, – sklanjanje ljudi i materijalnih dobara na sigurna područja, – pružanje prve pomoći povrijeđenim, – osiguranje određenog broja zaštitne opreme, – evakuacija potencijalno ugroženih. 	<ul style="list-style-type: none"> – procjena šteta i nastalih posljedica – obezbijediti uređaje i opremu za stalno praćenje stanja, – izvršiti asanaciju terena, – angažovati stručne, posebno osposobljene jedinice, koja raspolažu sa odgovarajućom opremom za otklanjanje posljedica nesreće.

Tabela 17. Eksplozije i ekspanzije zapaljivih tečnosti, gasova i drugih opasnih materija

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

4.3. Ostale nesreće – mjere zaštite i spašavanja

13. RADIOAKTIVNO I DRUGO ZAGAĐENJE ZRAKA, VODE I ZEMLJIŠTA – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – u saradnji sa civilnom zaštite kontinuirano educirati zaposlenike o preventivnim mjerama zaštite, ličnoj i uzajamnoj zaštiti, potencijalnim opasnostima i postupanja u slučajevima radioaktivnog i drugog zagađivanje zraka, vode i zemljišta, na lokalitetima i u objektima pravnog lica 	<ul style="list-style-type: none"> – angažovanje svih raspoloživih snaga na provođenju mjera zaštite i spašavanja, a što uključuje: pružanje prve medicinske pomoći ugroženim radnicima, po potrebi evakuacija ugroženih radnika sa uroženog lokaliteta, – osiguranje odgovarajuće opreme i priručnih sredstava za zaštitu od štetnog djelovanja čestica (respiratori, maske) – davanje uputa radnicima o postupanju i mjerama zaštite. 	<ul style="list-style-type: none"> – procjena šteta od posljedica nastalog kontaminiranosti otpadom po život i zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet, – asanacija terena, – provođenje mjera dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije.

Tabela 18. Radioaktivno i drugo zagađenje zraka, vode i zemljišta – mjere zaštite i spašavanja

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

14. OPASNOST OD MINA I NUS-a – MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA			
Redn.br.	Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
1	<ul style="list-style-type: none"> – stalno upozoravanje zaposlenika na opasnost od zaostalih mina, minsko-eksplozivnih i neeksplozivnih ubojitih sredstva putem svih vrsta usmenih, pisanih i elektronskih medija je jedan od najvažnijih segmenata preventivne zaštite. 	<ul style="list-style-type: none"> – angažovanje stručnih timova i jedincaspecijalizovane namjene za uklanjanje NUS-a, u konkretnim slučajevima, – osiguranje mjesta kontaminiranog minama, – izvlačenje povrijeđenih ili ugroženih iz područja kontaminiranog minama, – pružanje medicinske pomoći eventualnim povrijeđenim. 	<ul style="list-style-type: none"> – asanacije terena i čišćenje ruševina nastalih uslijed eksplozija, – prikupljanje podataka i utvrđivanje obima posljedica nastalih od djelovanja nesreće.

Tabela 19. Opasnosti od NUS-a

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

V PRIJEDLOZI I PRAVCI O POTREBNOJ ORGANIZACIJI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

5.1. Pregled stanja organizovanosti zaštite i spašavanja

Pravno lice JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ nema uspostavljenu strukturu sistema zaštite i spašavanja u pravnom licu, niti ima formirane snage zaštite i spašavanja, onako kako je to propisano i utvrđeno Zakonom o zaštiti i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“ broj: 39/03, 22/06 i 43/10).

Članom 32. Zakona o zaštiti i spašavanju propisano je da su privredna društva i druga pravna lica koje obavljaju djelatnosti iz područja: zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, hemijske i petrohemijske industrije, rudarstva, građevinarstva, transporta, opskrbe, ugostiteljstva, vatrogastva, hidrometeorologije, seizmologije, ekologije i drugih područja u kojima se obavljaju djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća **dužna su organizirati i provoditi poslove zaštite i spašavanja.**

U obavljanju poslova zaštite i spašavanja pravna lica provode odgovarajuće pripreme, donose i razrađuju planove zaštite i spašavanja za svoje djelovanje u zaštiti i spašavanju, planiraju i osiguravaju materijalno-tehnička sredstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja i organiziraju jedinice i povjerenike civilne zaštite, opremaju te jedinice i povjerenike potrebnom opremom i sredstvima i osposobljavaju ih za njihovo učešće u zaštiti i spašavanju. Da bi uspostavilo adekvatnu strukturu zaštite i spašavanja i utvrdilo adekvatne snage zaštite i spašavanja pravno lice je dužno donijeti vlastitu Procjenu ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, a na osnovu nje i vlastiti Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Imajući u vidu navedenu zakonsku obavezu formiranja vlastitih snaga civilne zaštite JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ je pokrenula postupak izrade ove Procijene koja će biti osnov za izradu Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u pravnom licu. Na osnovu ove Procijene ugroženosti i Plana zaštite i spašavanja definisat će se optimalne snage civilne zaštite koje su neophodne za provođenje mjera zaštite i spašavanja, te uspostaviti struktura zaštite i spašavanja u pravnom licu.

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

5.2. Problemi u organizaciji snaga zaštite i spašavanja

Kako je već konstatovano u tački 5.1. Pravno lice nema uspostavljenu internu strukturu zaštite i spašavanja. Sve aktivnosti na zaštiti i spašavanju koje je pravno lice do sada provodilo su uglavnom provođene ad hoc tj. po pojavi određenog neželjenog događanja ili nesreće, oslanjajući se na snage civilne zaštite Općine Centar Sarajevo, Kantonalne uprave civilne zaštite i drugih službi zaštite i spašavanja u Općini i Kantonu Sarajevo.

Pravno lice nije imalo izrađenu mapu rizika kojima može biti izloženo niti ocjenu posljedica koje bi ti rizici mogli ostaviti po pravno lice (ljude i materijalna doba). Samim tim nisu bile utvrđene jasne mjere zaštite i spašavanja koje je bilo potrebno provoditi kako u fazi prevencije, tako i u fazama spašavanja i otklanjanja posljedica, niti su bile precizirane snage i sredstva pomoću koji će se provoditi mjere zaštite i spašavanja.

Suočavajući se sa određenim nesrećama, u proteklom periodu, pravno lice je koristilo svo raspoloživo ljudstvo i sve raspoložive snage kako bi se smanjile i ograničile posljedice djelovanja istih po ljude, materijalna dobra i kako bi se održala finansijska stabilnost pravnog lica, jer posljedice štetnoga djelovanja određenih nesreće mogu biti katastrofalne.

U proteklom periodu pravno lice se suočavalo sa sljedećim prirodnim i tehničko-tehnološkim nesrećama; zemljotresi, odronjavanje, slijeganje i klizanje, visoki snijeg i sniježni nanosi, poplave, suša, udar grada, oluje i mraz, zarazne bolesti ljudi, zarazne bolesti životinja, koje su sa sobom nosile manje posljedice ili ograničene posljedice koje nisu vodile do obustavljanja rada pravnog lica i značajnijih šteta po objekte i infrastrukturu pravnog lica.

Također, jedan od značajnijih izazova sa kojima se u proteklim godinama suočavalo pravno lice jeste padnemija Covid19 – koja je svakodnevno predstavljala opasnost od ugrožavanje zdravlja i života zdravstvenih radnika Zavoda, ali je isto tako i predstavljala kontinuiranu opasnost po funkcionisanje zdravstvene ustanove posebno zbog činjenice da su zaposlenici Zavoda svakodnevno dolazili u kontakt sa potencijalno zaraženim osobama.

Ne postojanje adekvatne strukture zaštite i spašavanja i snaga civilne zaštite dodatno je otežavalo provođenja aktivnosti na zaštiti i spašavanja, prije svega jer nisu postojale jasne

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

procedure rukovođenja i komandovanja akcijama zaštite i spašavanja, angažovanja ljudstva i materijalnih dobara na provođenju aktivnosti na zaštiti i spašavanju, ljudstvo koje je bilo angažirano nije opremljeno i obučeno za provođenje specifičnih mjera zaštite i spašavanja.

Navedeni problemi u organizovanju snaga civilne zaštite identifikovani su i kroz Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Kantona Sarajevo, gdje je utvrđeno veliki broj javnih preduzeća u Kantonu Sarajevo koja se bave poslovima iz člana 32. Zakona o zaštiti i spašavanju nije bio spreman, opremljen i obučen da adekvatno odgovori kriznim situacijama kao što su 2012. godine visoki snijeg i snježni nanosi, 2014. godine poplave i klizišta, koronavirus „Covid-19“ iz 2020. godine, 2022. godine jaka suša, te u drugim kriznim situacijama.

Programom zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Kantona Sarajevo za period 2021-2025. godina, a sa ciljem da privredna društva i druga pravna lica, javne ustanove i institucije koje obavljaju djelatnosti iz oblasti: zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, hemijske i petrohemijske industrije, rudarstva, građevinarstva, transporta, snabdijevanja, ugostiteljstva, vatrogastva, hidrometeorologije, seizmologije, ekologije i drugih oblasti u kojima se obavljaju poslovi od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, mogu efikasno odgovoriti na sve potencijalne prijetnje od prirodnih i drugih nesreća i time zaštititi vlastito ljudstvo i materijalna dobra i pomoći drugim ugroženim osobama na širem području, neophodno je da sva pravna lica, javne ustanove i institucije:

- a) u kontinuitetu u okviru svoje redovne djelatnosti provode sve mjere zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća,
- b) organizuju svoje snage zaštite i spašavanja i iste opreme sa minimalnim materijalno-tehničkim sredstvima i opremom potrebnom za izvršenje mjera zaštite i spašavanja iz svoje nadležnosti,
- c) da izrade vlastite Planove zaštite i spašavanja,
- d) da u svojim budžetima svake godine osiguraju sredstva za finansiranje svih navedenih mjera.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

5.3. Orijentacioni pokazatelji o strukturi sistema zaštite i spašavanja i snagama civilne zaštite

Imajući u vidu postojeće stanje zaštite i spašavanja u Zavodu, identifikovane i procijenjene rizike i posljedice kojima može biti izloženo pravno lice, kao i utvrđene mjere i postupke zaštite i spašavanja, predlaže se sljedeća struktura zaštite i spašavanja u JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ i formiranje sljedećih snaga civilne zaštite:

1. Imenovanje rukovodioca akcijama zaštite i spašavanja
2. Imenovanje povjerenika civilne zaštite,
3. Formiranje jedinice civilne zaštite opće namjene – formacijskog oblika odjeljenje opće namjene od 11 pripadnika.

Okvirna lična i materijalna formacija snaga civilne zaštite koje će biti formirane u JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“, bit će detaljno prikazana u Planu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

5.4. Orijentacioni pokazatelji o vrsti i količini MTS-a koja su potrebna za sprovođenje mjera zaštite i spašavanja

Javna ustanova „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ raspolaže medicinskom opremom, uređajima, tehnikom i infrastrukturom koja se može koristiti u akcijama zaštite i spašavanja. Kada je riječ o materijalno-tehničkim sredstvima, opremi i mehanizaciji koja se može koristiti u akcijama zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u fazi spašavanja ili fazi otklanjanja posljedica (vozila, radne mašine, pile, alat i dr.) zdravstvena ustanova raspolaže i određenim sredstvima koja se mogu koristiti u navedenim akcijama zaštite i spašavanja. Trenutno Zavod raspolaže sa tri službena putnička vozila koja se mogu koristiti za određene aktivnosti (transport i doprema/dotur) u akcijama zaštite i spašavanja, i to:

- Volkswagen Polo 6R
- Citroen Jumper – Y
- Opel Corsa – U

Orijentacioni pokazatelji o vrsti i količini materijalno-tehničkih sredstava koja su potrebna za sprovođenje mjera zaštite i spašavanja bit će utvrđeni kroz Plan zaštite i spašavanja. Nakon što

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

bude utvrđena organizaciona struktura zaštite i spašavanja bit će utvrđene okvirne lične i materijalne formacije organa, te biti navedena neophodna materijalno-tehnička sredstva za sprovođenje utvrđenih mjera zaštite i spašavanja.

5.5. Stanje i mogućnosti organiziranja osmatranja i uzbunjivanja

Javna ustanova „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“, shodno odredbama člana 157. Zakona o zaštiti i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“ broj: 39/03, 22/06 i 43/10) i Planom zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Kantona Sarajavo, kao i Planom zaštite i spašavanja općine Centar Sarajevo, dužno je povezati se sa Operativnim centrom civilne zaštite Kantona Sarajevo i općinskim Operativnim centrom civilne zaštite, kada su proglašeni službama zaštite i spašavanja ili kada su proglašeni preduzećima od značaja za zaštitu i spašavanje.

Cilj povezivanja sa operativnim centrima je stvaranja uslova da operativni centri mogu obavljati prijem i prenošenje informacija nadležnim organima ili obavještavati javnost o svim podacima koji se odnose na prirodne i druge nesreće i posljedice koje su nastale, odnosno mjerama i aktivnostima koje se poduzimaju.

VI ZAKLJUČCI

6.1. Prirodne i druge nesreće kojima može biti izloženo pravno lice

6.1.1. Prirodne nesreće

Procjenom ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Kantona Sarajevo analizirane su prirodne i druge nesreće kojima može biti izloženo cjelokupno područje Kantona Sarajevo te su utvrđeni nivoi rizika od nastanka nesreća.

Javna ustanova „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“, koja svoje objekte i infrastrukturu ima u na području općine Centar Sarajevo izložena je svim nesrećama koje su identificirane u Procjeni ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Kantona Sarajevo i Procjeni ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća općine Centar.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Vlastitom Procjenom ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ izvršilo je analizu ugroženosti vlastitih ljudski i materijalnih resursa u slučaju nastanka prirodnih i drugih nesreća, na lokalitetu na kojem se nalaze objekti i infrastruktura Zavoda. Tom prilikom utvrđen je nizak i umjeren nivo rizika od nastanka prirodnih drugih nesreća (najvjerojatniji neželjeni događaj) dok u slučajevima ekstremnih prirodnih pojava identifikiran je visok rizik od nastanka prirodnih i drugih nesreća, a posebno od: poplave (visok nivo rizika), visoki snijeg i sniježni nanosi, olujni vjetar, grad, led ili tuča, zarazne bolesti ljudi.

6.1.2. Tehničko-tehnološke nesreće

U objektima JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ identifikiran je rizik od nastanka požara i tehnoloških eksplozija (visoki nivo rizika za događaj sa najgorim posljedicama odnosno umjeren nivo rizika za najvjerojatniji neželjeni događaj) koji u slučaju neblagovremenog intervenisanja mogu da prerastu u velike požare sa katastrofalnim posljedicama po pravno lice. Objekat Zavoda klasifikovan je u kategoriju visokozahtjevnih građevina sa aspekta požarne ugroženosti – PU 1¹⁵, prije svega zbog spratnosti objekata, veće trloctrne površine građevina, velikog broja ljudi koji se okupljaju unutar građevina, ali postojanja specifičnih tehničkih prostorija u objektima kao što su elektrosobe, trafostanice, server sobe, agregatski boksovi, arhivske prostorije i druge tehničke i serevisne porostorije (radionice i dr.)

6.1.3. Druge nesreće

Javna ustanova „Zavoda za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ pored prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća izložena je i štetnom djelovanju sljedećih nesreća; *nesreće u cestovnom saobraćaju, radioaktivna kontaminacija i zagađenje vode, vazduha i tla (umjeren nivo rizika za najvjerojatniji neželjeni događaj)*, te opasnost od minisko-ekslozivnih nesreća i nesreća izazvanih djelovanjem neksplodiranih-ubojnih sredstava (mali nivo rizika ali ipak nezanemarljiv).

¹⁵ Odluka o izmjenama i dopunama plana zaštite od požara za područje općine Centar Sarajevo, član 6. tabela 5. (tačka 138).

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

6.2. Područje djelovanja prirodnih i drugih nesreća

Evidentirane prirodne, tehničko-tehnološke i druge nesreće mogu se javiti na cjelokupnom području Kantona Sarajevo, mogu se javiti samo u jednoj od općina u Kantonu, dok kada je riječ o pravnom licu mogu se javiti na užem lokalitetu na kojem se nalazi infrastruktura pravnog lica, te se dalje proširiti na druge sadržaje u objektu (specifično požare i tehničke nesreće) i ugroziti i ostaviti štetne posljedice po korisnike i sam objekat. Shodno tome, potrebno je kontinuirano provoditi mjere prevencije, a sve sa ciljem sprječavanja pojedinih nesreća na druge objekte ili lokalitete (posebno kada su u pitanju tehničko-tehnološke nesreće koje se donekle mogu u preduprijediti) ili pak kako bi se ograničio utjecaj istih na druge objekte i lokalitete.

6.3. Moguće posljedice po ljude i materijalna dobra

Posljedice djelovanja prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra mogu biti, zavisno od vrste, intenziteta i vremena trajanja prirodne i druge nesreće, od minimalnih posljedica do posljedica koje ugrožavaju zdravlje i živote ljudi i pričinjavaju velika oštećenja ili potpuno uništavaju materijalna, kulturna i druga dobra.

Posljedice djelovanja prirodnih i drugih nesreća mogu se negativno odraziti i na stanje prirodne okoline, odnosno može doći do znatnog pogoršanja ekološkog stanja prirodne okoline. Neke prirodne nepogode, kao što su: zemljotresi, poplave, jak olujni vjetar, klizišta, veliki požari, velike tehnološke nesreće, velike prometne nesreće, epidemije i epizootije zaraznih bolesti, mogu izazvati katastrofalne posljedice sa velikim brojem povrijeđenih i poginulih lica, te sa materijalnim štetama ogromnih razmjera.

6.4. Mjere zaštite i spašavanja koje je potrebno provoditi

U poglavlju IV dat je pregled mjera zaštite i spašavanja koje je potrebno provoditi radi zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća. Mjere zaštite i spašavanja definisane su u odnosu na procjenjene rizike i posljedice koje isti mogu ostaviti po ljude i materijalna dobra. Definisane su mjere zaštite i spašavanja za svaku od faza, i to: mjere zaštite i spašavanja za fazu prevencije, fazu spašavanja i fazu otklanjanja posljedica.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

6.5. Organizacija zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom ugroženosti

Organizacija sistema zaštite i spašavanja na nivou pravnog lica usklađena je sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“ broj: 39/03, 22/06 i 43/10), a činit će je:

- Lična i uzajamna zaštita,
- Mjere zaštite i spašavanja,
- Rukovodioc akcijama zaštite i spašavanja,
- Povjerenik civilne zaštite,
- Jedinica civilne zaštite opće namjene – odjeljenje opće namjene.

Organizaciona struktura snaga zaštite i spašavanja potrebnih za realizaciju mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na nivou pravnog lica, lične i materijalne formacije snaga civilne zaštite kao i pregled prava, obaveza i zadataka snaga zaštite i spašavanja, te lanac rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja, detaljno će biti prikazani u Planu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Zavoda“.

6.6. Snage zaštite i spašavanja potrebne za realizaciju predviđenih mjera zaštite i spašavanja

Organizaciju zaštite i spašavanja potrebno je posmatrati u odnosu na ustanovljene rizike i definisane mjere zaštite i spašavanja, i to kroz tri faze:

- a) fazu prevencije,
- b) fazu spašavanja
- c) i fazu otklanjanja posljedica, a kako je prikazano u sljedećoj tabeli.

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

Faza prevencije	Faza spašavanja	Faza otklanjanja posljedica
<ul style="list-style-type: none"> * Formirati vlastite snage civilne zaštite u cilju sprovođenja utvrđenih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, i to: * Odrediti/imenovati osobu koja će rukovoditi akcijama zaštite i spašavanja, * Imenovati povjerenika civilne zaštite * Formirati jedinicu civilne zaštite opće namjene formacijskog oblika * odjeljenje opće namjene * Osigurati potrebna finansijska i druga materijalno tehnička sredstva funkcioniranje i neometan rad snaga civilne zaštite, * Opremiti snage civilne zaštite potrebnim materijalno tehničkim-sredstvima kako to bude utvrđeno Planom zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, * Opremiti snage civilne zaštite potrebnim materijalno tehničkim-sredstvima kako to bude utvrđeno Planom zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, * Osigurati kontinuiranu edukaciju kadra u oblasti zaštite i spašavanja i civilne zaštite, * Izrada planske dokumentacije od značaja za ZiS, Među zaposlenicima promicati značaj volontiranja u strukturama zaštite i spašavanja. 	<ul style="list-style-type: none"> * Osigurati provođenje propisa i principa subordinacije nižih i viših organa civilne zaštite, a sve sa ciljem efikasnijeg odgovora na prirodnu i drugu nesreću, * Dobro osmišljena i organizovana evakuacija ugroženih radnika i pacijenata, * Osiguranje adekvatnih količina robe, hrane, vode za piće i svega što je potrebno za normalan život evakuiranih osoba, 	<ul style="list-style-type: none"> * Uključivanje javnih preduzeća, javnih službi, preduzeća i pravnih lica u otklanjanju posljedica, asanaciji terena i drugim aktivnostima od značaja za zaštitu i spašavanje, * Stvoriti uslove za što efikasnije i brže otklanjanje posljedica, sanaciju stanja, aktivaciju mehanizacije i drugih MTS na otklanjanju posljedica,
	<ul style="list-style-type: none"> * Napraviti planove odgovora, djelovanja, te izvršiti evidentiranje sve opreme i sredstava kojima raspolaže pravno lice, a koja bi mogla biti upotrebljena u akcijama zaštite i spašavanja, * Osigurati povezanost sa operativnim centrom civilne zaštite Kantona Sarajevo i operativnim centrima civilne zaštite općina. 	<ul style="list-style-type: none"> * Stvaranje uvjeta za povratak radnika i odvijanje normalnog života i radnog procesa. * Formirati posebne komisije za procjenu šteta, * Osiguranje sredstava za sanaciju nastalih šteta.

Tabela 20. Potrebne snage za realizaciju mjera zaštite i spašavanja

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

6.7. Uvjeti za realizaciju mjera zaštite i spašavanja

Direktor pravnog lica u saradnji sa nadležnim službama dužan je da osigura sve neophodne kadrovske, finansijske/materijalno-tehničke uslove za provođenje mjera zaštite i spašavanja u pravnom licu odnosno na svim lokalitetima na kojima pravno lice ima svoje objekte.

6.8. Rokovi za obezbijedenje nabavke planiranih sredstava i opreme kao i sredstava za edukaciju snaga i drugih potreba za realizaciju utvrđenih mjera zaštite i spašavanja

Nabavku optimalnih MTS-a i opreme za sve strukture zaštite i spašavanja uspostavljene u pravnom licu kao neophodna sredstva za edukaciju i obuku pripadnika struktura zaštite i spašavanja u pravnom licu potrebno je realizirati u što kraćem mogućem roku.

6.9. Način finansiranja zaštite i spašavanja

Finansiranja sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća regulisano je Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“, broj: 39/03, 22/06, 43/10). U odredbama člana 185. Zakona o zaštiti i spašavanju, određeno je da pravna lica iz vlastitih sredstava, finansiraju troškove koji se odnose na pripremanje i opremanje štaba, povjerenika i jedinica civilne zaštite koje osnivaju radi zaštite i spašavanja vlastitog ljudstva, imovine i drugih materijalnih dobara od opasnosti i djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Navedena odredba se odnosi na sva pravna lica iz odredbe člana 32. (privredna društva i druga pravna lica koja obavljaju djelatnosti iz oblasti: **zdravstva**, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, hemijske i petrohemijske industrije, rudarstva, građevinarstva, transporta, opskrbe, ugostiteljstva, vatrogastva, hidrometeorologije, seizmologije, ekologije i drugih oblasti u kojima se obavljaju djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća) i udruženja građana iz člana 33. (organizacije Crvenog krsta i druge humanitarne organizacije i udruženja građana gorska služba spašavanja, planinari, speleolozi, alpinisti, radioamateri, ronionci i dr.) Zakona o zaštiti i spašavanju.

Prema odredbi člana 185. Zakona o zaštiti i spašavanju, vrijedi načelo, da svako pravno lice i udruženje građana osigurava vlastita finansijska sredstva za finansiranje vlastitih zadataka u

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih nepogoda i drugih nesreća. To znači da ta pravna lica i udruženja građana trebaju, u okviru svog godišnjeg finansijskog plana, planirati i dio sredstava potreban za finansiranje zadataka koji se odnose na zaštitu i spašavanje za njihove potrebe. U obzir se uzimaju zadaci što su ih pravna lica i udruženja građana utvrdili u svojim dokumentima iz oblasti zaštite i spašavanja, kao što je vlastiti program razvoja i plan zaštite i spašavanja, a i drugi dokumenti u kojima su riješena pitanja iz te oblasti.

Sredstva se osiguravaju za finansiranje sljedećih zadataka: snaga civilne zaštite koje finansiraju pravna lica i udruženja građana (štabi i jedinica civilne zaštite), zatim za obuku i osposobljavanje tih snaga, za nabavku opreme i sredstava potrebnih za provođenje zajedničke zaštite uposlenika, te za nabavku opreme i sredstava potrebnih za provođenje mjera zaštite i spašavanja i druge potrebe. **Odgovornost za osiguranje tih sredstava i njihovo namjensko korištenje snosi rukovodilac, a i organ upravljanja koje postoji u pravnom licu.**

VII PREGLED KORIŠTENIH PROPISA I DOKUMENATA

1. Okvirni zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 50/08)
2. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“ broj: 39/03, 22/06 i 43/10),
3. Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Službene novine Federacije BiH“, broj 29/05).
4. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine FBiH“ broj: 8/11),
5. Uredba o organizovanju službi zaštite i spašavanja Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 58/06, 40/10, 14/12, 66/12 i 11/17),
6. Pravilnik o organiziranju službi zaštite i spašavanja i postrojbi civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine Federacije BiH“, broj 77/06)

PROCJENA UGROŽENOSTI LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

7. Pravilnik o načinu rada i funkcioniranja štabova i povjerenika civilne zaštite („Službene novine FBiH“ broj: 77/06)
8. Okvirne lične i materijalne formacije štabova, jedinica i povjerenika civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja (direktor Federalne uprave civilne zaštite, broj 01-02/2-187/07, od 15.05.2007. godine),
9. Uredba o osnivanju Štaba civilne zaštite Kantona Sarajevo („Službene novine KS“ broj: 24/13, 7/19 i 27/19),
10. Uredba o organizovanju službi zaštite i spašavanja i jedinica specijalizovane namjene („Službene novine KS“ broj: 30/13, 29/19, 15/20 i 20/20),
11. Odluka o vrsti i minimalnim količinama sredstava potrebn za sprovođenje lične i kolektivne zaštite građana i zaposlenika u poslovnim objektima i stambenim zgradama od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 23/04 i 58/06),
12. Izvod iz Plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Kantona Sarajevo, septembar 2022. godine,
13. Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća područja Kantona Sarajevo za period od 2021. do 2025. godine.
14. Provedbena odluka Komisije (EU) 2018/945 od 22. oktobra 2018. o zaraznim bolestima i povezanim posebnim zdravstvenim pitanjima koje je potrebno obuhvatiti epidemiološkim nadzorom te o relevantnim definicijama slučajeva
15. Priručnici za zaštitu od učestalih tipova i prirodnih i drugih nesreća, UNDP, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Federalna uprava civilne zaštite.
16. Pravilnik o radu, unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ (dokument broj_ 0201-150/22)
17. Statut JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“.
18. Plan zbrinjavanja medicinskog otpada JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ (dokument broj: 0202-13-63/21),
19. Procjena ugroženosti od požara JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ (izdato od Tehnosigurnost d.o.o. Sarajevo),
20. Plan zaštite od požara JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ (izdato od Tehnosigurnost d.o.o. Sarajevo),

PROCJENA UGROŽENOSTILJUDI I MATERIJALNIH DOBARA	BROJ
JAVNA USTANOVA „ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA SARAJEVO“	5293-12/24

21. Pravilnika zaštite od požara JU „Zavod za bolesti ovisnosti Kantona Sarajevo“ (dokument broj: 0201-1851/24 od 20.11.2024.)
22. Odluka o izmjenama i dopunama plana zaštite od požara za područje općine Centar (dokument broj: 01-40-113/22 od 6.10.2022. godine)
23. Strategija razvoja Općine Centar Sarajevo za period 2021-2027. godine.
24. LEAP – Lokalni ekološki akcioni plan Općine Centar 2019-2024. godina.
25. Kantonalni operativni plan odbrane od poplava Kantona Sarajevo, Instituta za hidrotehniku Građevinskog fakulteta u Sarajevu.
26. Urbanistički plan urbanog područja Sarajevo – nacrt (Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža i Vogošća) za period od 2016. do 2036. godine. Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo.
27. Izmjene i dopune prostornog plana Kantona Sarajevo za period od 2003. godine do 2023. godine B faza – Karta stabilnosti terena. Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo.